HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Tartu Erakool (Elva linn) 19.01.2026 nr 9.5-2.2/25-26/10/13

Tartu Erakooli (Elva linn) riikliku järelevalve õiendi kinnitamine

Erakooliseaduse § 23 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 11.09.2025 käskkirja nr 215 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Tartu Erakooli (Elva linn) riikliku järelevalve õiendi (lisatud).

2. Kooli pidajal esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmiste tõendavate dokumentidega viie tööpäev jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.

3. Riikliku järelevalve õiendis tehtud ettekirjutuste tähtajaks täitmata jätmisel võib Haridus- ja Teadusministeerium rakendada kooli pidajale sunniraha kuni 9600 eurot vastavalt asendustäitmise ja sunniraha seadusele.

4. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Triin Hüva
järelevalveosakonna õigusnõunik-peaekspert

Lisad:
1. Tartu Erakooli (Elva linn) riikliku järelevalve õiend
2. Kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon

Koopia: Tartu Erakool (Elva linn), Hariduse Edendamise Sihtasutus

Lisa 1
KINNITATUD
Haridus- ja Teadusministeeriumi
järelevalveosakonna õigusnõunik-peaeksperdi korraldusega
„Tartu Erakooli (Elva linn) riikliku järelevalve õiendi kinnitamine“

TARTU ERAKOOLI (ELVA LINN) RIIKLIKU JÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Tartu Erakool (Elva linn) (edaspidi *kool või Peedu kool*) on Hariduse Edendamise Sihtasutuse (edaspidi *pidaja* ja *HESA*) hallatav õppeasutus aadressil Mäe tn 6, Elva linn, 61508 Elva vald, Tartu maakond.

2. Kool on eraüldhariduskool, mis korraldab õpet põhikooli I, II ja III kooliastmes, ning millel on III kooliastmes õppetöö läbiviimiseks tähtajaline tegevusluba kuni 31.08.2026.

3. Riiklikku järelevalvet kooli ja kooli pidaja tegevuse üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalveosakonna õigusnõunik-peaeksperdi 17.09.2025 korralduse nr 9.5-2.2/25-26/10/1 „Riikliku järelevalve algatamine Tartu Erakoolis (Elva linn)“ alusel Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalveosakonna õigusnõunik-peaekspert Triin Hüva ja peaekspert Inna Mikli.

4. Järelevalve eesmärk oli hinnata, kas kooli III kooliastme õppe- ja kasvatustegevuse korraldus on kooskõlas tegevusloa taotlemisel esitatud dokumentides sätestatuga, vaadelda õpilaste arengu toetamist ning õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni.

5. Järelevalve algas 10.11.2025.

6. Järelevalves vesteldi kooli pidaja esindaja, direktori, esinduskogu (nõukogu), õpilaste, õpetajate ja lapsevanematega, tutvuti kooli dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga, külastati ja vaadeldi tunde, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

Tartu Erakool (Elva linn) on Elva vallas tegutsev eraüldhariduskool, mis on Tartu Erakooli (õppeasutuse ID EHISes: 1054, õppetöö toimumise asukohaga Tartu linn) õppekoht Elva vallas ja mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes. Peedu koolil on I ja II põhikooliastmes tähtajatu tegevusluba alates 2019, III kooliastme tähtajalise tegevusloa kehtivus lõpeb 31.08.2026.

Seisuga 10.11.2025 õppis koolis 79 õpilast, õppe- ja kasvatusala töötajaid oli 20.

Järelevalves esitatud kooli õppekava on kehtiv ning see on kehtestatud korrektselt pidaja käskkirjaga.

Õppekava üldosas esineb olulisi puudusi: sõnaliste hinnangute kasutamine ja teisendamine on reguleerimata, vastuvõtutingimused puuduvad täielikult ning mitteformaalõppe ja teistes haridusasutustes omandatud õpingute arvestamise põhimõtted on kirjeldamata. Samuti ei ole piisavalt selgelt määratletud vaba tunniressursi kasutus ja õpilaste nädalakoormus.

Õppekava tugevuseks on selgelt sõnastatud kooli identiteet ja haridusfilosoofia, mida väljendab „Terasoofia", ning mitmekesine valikainete süsteem. Ainekavad vastavad suures osas riiklikule raamistikule, kuid vajavad täpsustamist. Õppekava on kooli veebilehel nõuetekohaselt avalikustatud.

Kooli nõukogu rolli täitev esinduskogu ei ole olnud õiguspäraselt moodustatud ning selle koosseis ei vasta seaduse ja põhikirja nõuetele. Esinduskogu koosolekud on toimunud vaid kahel korral, kolleegium kõiki seadusega sätestatud ülesandeid täitnud ei ole.

Õppenõukogu töötab regulaarselt, kuid protokollid on puudulikult vormistatud.

Kooli põhikirja versioon osutus kehtetuks, kuid järelevalve käigus esitati korrektne ja kehtiv põhikiri. Puuduvad tõendid, et õppenõukogu ja esinduskogu oleksid põhikirja eelnõu kohta arvamuse andnud.

Direktor on kehtestanud päevakava, millest õppetöö korraldus lähtub. Õppekorralduses on mitu vastuolu seadusega: tunnid kestavad kuni 120 minutit, õpilaste tegelik nädala õppekoormus ületab mitmes klassis lubatut ning kool ei ole nõuetekohaselt vormistanud ministri määrusest erinevaid koolivaheaegasid ning õppeaasta algus- ja lõpukuupäevi.

Pedagoogiline töö oli seevastu heal tasemel: tunnid olid sisukad, hinnangud Stuudiumis ajakohased ning tagasiside õpilastele ja õpetajatele sisuline ja toetav.

Koolis ei ole sisehindamise korda kehtestatud eraldiseisva dokumendina, vaid arengukava osana, mille kinnitamiseks direktoril puudub volitus. Seetõttu ei ole direktor saanud seda dokumenti seaduspäraselt kehtestada. Sisehindamise korrale, sh arengukavale esinduskogu arvamuse andmist tõendav dokument esitati ärakuulamisel.

Sisehindamise kord on sisult väga üldsõnaline ega kirjelda, mida ja kuidas kool tegelikult hindab, kuidas kogutakse andmeid või milliseid meetodeid kasutatakse. Sisehindamise aruannet, mis peab valmima kord arengukava perioodil, ei olnud järelevalve ajal veel koostatud.

Arengukava ise on lünklik: puuduvad mõõdetavad eesmärgid, vastutajad, riskianalüüs, tööjõu ülevaade ja finantsandmed, mis kajastavad arengukava perioodi finantsolukorra prognoosi, mistõttu ei ole võimalik kooli jätkusuutlikkust hinnata. Arengukava ei ole kooli veebilehel avalikustatud.

Õppenõukogu koosolekute protokollidest ei ilmne, et direktor oleks igal aastal esinduskogule arengukava täitmisest ülevaadet andnud.

Õpetajaid toetatakse ning sisehindamiseks vajalikku tagasisidet kogutakse tõhusalt tunnivaatluste, rahuloluküsitluste ja arenguvestluste kaudu.

Koolis on arenguvestluste kord direktori käskkirjaga kehtestatud ning õppenõukogu on selle kohta arvamuse andnud, esinduskogu mitte. Arenguvestlused toimuvad vähemalt kord aastas ja neid toetab õpilase isiklik TERAraamat, kuhu õpilane teeb iganädalasi sissekandeid eesmärkide, õpikogemuste ja emotsioonide kohta. Samas ei koostata eraldiseisvaid

arenguvestluse kokkuvõtteid – need jäävad ainult TERAraamatusse, mistõttu ei olnud järelevalves võimalik arenguvestluste toimumist dokumentaalselt kinnitada ning õpilastel on raske arenguvestlust ja iganädalast juhendamisvestlust eristada.

Haridusliku erivajadusega õpilaste toetamiseks on määratud haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi *HEVKO*), koolis töötab eripedagoog, olemas on individuaalse arengu jälgimise kaardid (edaspidi *IAJK*), järelevalve käigus koostati koduõppel olevatele õpilastele individuaalsed õppekavad (edaspidi *IÕK*). Praktikas rakendatakse üld-, tõhustatud ja erituge, kasutatakse väikseid õpirühmi, noppeõpet ja diferentseeritud õpet ning vajadusel kaasatakse Rajaleidja.

Koolis on vahetult tagatud eripedagoogi ja logopeedi teenus. Psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenused kaeti järelevalve ajal sõlmitud koostöölepingutega. TERA tugispetsialistid Peedu koolis kohapeal regulaarselt ei käi ning lapsevanemad kasutavad sageli oma valitud spetsialiste oma kulul. Tunniplaanis on eraldi välja toodud konsultatsioonitunnid, õpetajate sõnul need toimuvad.

Õppealajuhataja, eripedagoogi-logopeedi ja 13 õpetaja kvalifikatsioon vastab nõuetele. Nõutav kvalifikatsioon puudub viiel õpetajal. Kvalifikatsioonita õpetajad annavad kokku 32% kooli õppetundidest, mistõttu ei ole koolis kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv õpieesmärkide tagamiseks piisav.

Käesoleva õiendi eelnõu edastati kooli pidajale ja direktorile ärakuulamiseks 20.12.2025. Kooli pidaja vastas 09.01.2026.

OLUKORRA KIRJELDUS

Tartu Erakool (Elva linn) on Elva vallas tegutsev eraõppeasutus, mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes Elva vallas. Tegemist on eraüldhariduskooliga, mis kuulub Tartu Erakooli (edaspidi *TERA*) (õppeasutuse ID EHISes: 1054, õppetöö toimumise asukohaga Tartu linn) alla. Õppeasutusel on I ja II põhikooliastmes tähtajatu tegevusluba alates 2019, III kooliastme tähtajalise tegevusloa kehtivus lõpeb 31.08.2026. TERA tervikuna on tegutsenud 18 aastat ning kooli eesmärgiks on hariduse edendamine, lõimides eri hariduse liike. Õppe- ja kasvatustegevuses rakendatakse mh õpilase arengut toetavat ja diferentseeritud õpet, erinevaid aktiivõppe- (projektõpe ja rühmatööd), mh digipõhiseid meetodeid. Pedagoogiline tegevus lähtub õpilaskesksest ja väärtuspõhisest lähenemisest, eesmärk on toetada iga õppija individuaalset arengut ja vastutust oma õppimise eest.

Koolipere peab Peedu kooli suurimateks väärtusteks maalähedast asukohta, looduse ja loomade lähedast õpikeskkonda, professionaalseid pedagooge ning õpilaste võimalust kujundada oma individuaalset õpiteed. Koolis väärtustatakse individuaalset lähenemist, kogukondlikkust ja avatud suhtlust. Lapsevanemad tõid esile, et väike koolipere, õppija jaoks turvaline õhkkond, paindlikud võimalused kooli tulla (nt jalgrattaga) ning lapse vajadustega arvestav õpikäsitus on olnud kooli valikul olulised tegurid. Samuti märgiti, et varasemalt koduõppel õppinud õpilased on kooliga liitudes kohanenud individuaalse lähenemise ja toetava keskkonna tõttu. Õpilased tõid esile, et õpetaja usaldus on oluline osa koolikultuurist ning et kokkulepetest kinnipidamine on selle säilitamisel tähtis.

Peamiseks parendusvajaduseks peetakse füüsilise ruumi nappust – koolimajas on vähe ruume ning puudub ka õpetajate tuba. Toodi välja, et koolis võiks olla rohkem huviringe ja huvitegevust pärast tunde, kuna õpilased soovivad sageli koolis edasi viibida. Lisaks toodi parendusvajadusena välja psühholoogiteenuse tagamine kohapeal. Direktori selgituse kohaselt

on püütud ruumide laiendamiseks projektitoetust taotleda, kuid vajaliku rahastuse saamine ei ole seni õnnestunud. Õpilaste hinnangul võiks koolile teha rohkem reklaami ning arendada taristut, nt rajada staadion.

TERA-l on üks üldine ametlik veebileht[1], kus on peamine teave ja alusdokumendid ning kust toimub ümbersuunamine vastava õppekoha eraldiseisvale veebilehele. Selgituste kohaselt TERA üldist veebilehte arendatakse, et seal oleks võimalik kajastada mh Peedu kooli puudutavat teavet. Järelevalves leidis kinnitust, et Peedu kooli eraldiseiseval veebilehel on aegunud informatsioon, mistõttu järelevalves ning käesolevas õiendis lähtuti hindamisel ja analüüsimisel TERA ametlikul veebilehel kajastuvast.

Koolis on kujundav hindamine, rõhuasetus on õppimise toetamisel, mitte tulemuste fikseerimisel.

Seisuga 10.11.2025 õppis koolis 79 õpilast, õppe- ja kasvatusala töötajaid oli 20.

I. ÕPPEKAVA VASTAVUS NÕUETELE

1.1. Erakooliseaduse[2] (edaspidi *EraKS*) ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse[3] (edaspidi *PGS*) kohaselt on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokumendiks õppekava ning erakooli nõukogu kehtestatud eeskirjad. Eraõigusliku juriidilise isiku asutusena tegutsev kool lähtub põhikoolis ja gümnaasiumis õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel PGSis[4] sätestatust, arvestades seejuures EraKSist tulenevaid erisusi[5]. EraKSi[6] kohaselt kinnitab erakooli õppekava pidaja, esitades selle eelnevalt arvamuse andmiseks nõukogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule[7]. Õppekavas teeb muudatusi nõukogu ja need kinnitab erakooli pidaja.[8] Õppekava koostamise protsess on ühistöö, st koolil lasub kohustus kaasata õppekava koostamisse õpilasi, lapsevanemaid ja teiste huvirühmade esindajaid. Õppekava koostamise, rakendamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab direktor.[9]

Haldusakt on õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutlusvigadeta ning vastab vorminõuetele.[10] Järelevalves esitati kooli õppekavana dokument, mille üldosa päises on märgitud kinnitamise kuupäevaks 30.05.2025 ning õppeasutuses kinnitamise dokumendiks HESA juhatuse käskkiri nr H-250530-1. Nimetatud pidaja poolt allkirjastatud käskkiri, mis kinnitab õppekava kehtestamist pidaja poolt, on dokumentatsioonile lisatud. Käskkirja õiguslikest alustest on puudu viited kohustuslike organite arvamustele. Sellele vaatamata on tegemist kehtiva dokumendiga.

1.2. Õppenõukogu 28.05.2025 koosoleku protokolli kohaselt on õppenõukogu andnud arvamuse õppekavale ning suunanud selle kinnitamisele.[11] EraKSis[12] kehtestatud kollegiaalse juhtorgani (nõukogu) funktsiooni täidab koolis esinduskogu. Esinduskogu

[1] TERA ametlik veebileht. www.tartuerakool.ee.
[2] EraKS, § 13 lg 1.
[3] PGS, § 17 lg 1.
[4] EraKS, § 13 lg 1[2].
[5] PGS, § 1 lg 2 ls 4.
[6] EraKS, § 11 lg 2.
[7] PGS, § 17 lg 2 ls 2.
[8] EraKS, § 11 lg 3.
[9] PRÕK § 24 lg-d 2-3.
[10] Haldusmenetluse seadus, § 54.
[11] Peedu kooli õppenõukogu 28.05.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 3“, päevakorrapunkt 4 ja vastav otsus.
[12] EraKS, § 21 kooskõlas PGS, § 73.

28.03.2025 koosoleku protokollis on välja toodud õppekava muutmise vajadus ning otsustatud toetada õppekava muutmist.[13] Protokollist ei ole väljaloetav, kas esinduskogu on täitnud oma kohustust teha õppekavas muudatused ning esitanud need pidajale kinnitamiseks.[14] Koolis ei ole moodustatud õpilasesindust ning järelevalves ei olnud võimalik tuvastada, et õpilaskond oleks olnud kaasatud õppekava koostamise protsessi. Selliselt ei ole täidetud nõuet tagada õpilaste osalus õppekava arendamisel.

1.3. Juhtkonna sõnul saavad lapsevanemad avaldada arvamust ning koolijuht korjab paremad mõtted üles, kuid õppekava sisuliselt koostavad dokumendi koolikohtade juhid, õppejuhid ja õpetajad.

1.4. Järelevalves hinnati õppekava vastavust PGSile, EraKSile ja põhikooli riiklikule õppekavale[15] (edaspidi *PRÕK*). Peedu koolis korraldatakse õppe- ja kasvatustegevust I–III kooliastmel, millest tulenevalt hinnati vaid põhikooli osa õppekava.

1.5. Õppekavas tuleb määratleda õppe eesmärgid ja õppeaja kestus[16], õpingute alustamise tingimused[17], õppeainete loend ja maht ainepunktides või õppepäevades[18], ainekavad[19], õppeainete valiku võimalused ja tingimused[20] ning õppeetappide ja erakooli lõpetamise nõuded[21]. Erakooli õppekava peab vastama riikliku õppekavaga kehtestatud haridustaseme pädevusele ja ainete õpitulemustele.[22] Kui kool võimaldab mitteformaalõpet või mõnes teises haridusasutuses läbitud õpingute arvestamist, kirjeldatakse õppekava üldosas vastavalt kirjeldatud õppe ja õpingute arvestamise alused.[23] Õppekavas määratakse õpilase nädala õppekoormus õppeaineti[24], arvestades seadusega sätestatud maksimaalset piirimäära[25] ning sätestatakse õpilase hindamisel kirjeldava sõnalise hinnangu, millel puudub numbriline ekvivalent, kasutamine[26], täiendavale õppele jätmise, järgmisesse klassi üleviimise ja klassikursust kordama jätmise üldised tingimused ja kord[27].

1.6. TERA õppekava käsitleb kooli eripära põhjalikult ja läbivalt, sidudes selle kooli väärtuste, haridusfilosoofia, õppekorralduse ja hindamise põhimõtetega. Kooli identiteet on sõnastatud "Terasoofia" kaudu, mis on kooli enda kujundatud käsitlus haridusest ning määratleb, miks, mida ja kuidas TERAs õpetatakse. Terasoofia väljendab kooli arusaama, et hariduse eesmärk on õppija terviklik areng ja heaolu ning et õppimine peab toetama tasakaalustatud, teadlikku ja vastutustundlikku eluviisi. Selle kaudu eristub TERA traditsioonilistest koolimudelitest, rõhuasetus on eneseteadlikkusel, koostööl, loovusel ja emotsionaalsel intelligentsusel. Ühtsustunnet sümboliseerib koolivorm.[28]

1.7. TERA õppekava koosneb üldosast ja ainevaldkondade kavadest.[29] Kool võib rakendada

[13] Peedu kooli esinduskogu 28.03.2025 koosoleku protokoll, päevakorrapunkt 3 ja vastav otsus.
[14] EraKS, § 11 lg 3.
[15] Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava".
[16] EraKS, § 11 lg 1 p 1.
[17] EraKS, § 11 lg 1 p 2.
[18] EraKS, § 11 lg 1 p 3.
[19] EraKS, § 11 lg 1 p 4.
[20] EraKS, § 11 lg 1 p 5.
[21] EraKS, § 11 lg 1 p 6.
[22] EraKS, § 11 lg 4 p 3.
[23] PGS, § 17 lg 5.
[24] PGS, § 25 lg 1.
[25] PGS, § 25 lg 2.
[26] PGS, § 29 lg 3.
[27] PGS, § 29 lg 4.
[28] „Tartu Erakooli õppekava üldosa", peatükk 1.
[29] EraKS, § 11 lg 4 p 2, PRÕK, § 24 lg 5.

valikõppeainete kavasid, mille ta on ise koostanud ja mis toetavad kooli õppekava eesmärkide saavutamist.[30] Väärib esiletoomist, et TERA valikainete valik on mitmekesine. Näiteks võimaldab valikainena pakutav kursus „Eluks valmis“ käsitleda mh rahatarkust, tasakaalustatud eluviisi, tööõigust ja aja planeerimist – teemasid, mis toetavad õpilaste kujunemist iseseisvateks ja teadlikeks teadmiste otsijateks.

1.8. Õppekava üldosa ei ole kehtivate õigusaktidega kooskõlas. Vastuolud ja puudujäägid õigusaktides sätestatuga on järgnevalt välja toodud.

1.8.1. Kehtivate õigusaktide kohaselt võib kool õpilaste hindamisel kasutada kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent.[31] Sellist hindamisviisi tohib rakendada ainult I ja II kooliastmes, sel juhul tuleb niisuguse hindamissüsteemi kasutamine reguleerida õppekavas. Õpilase koolist lahkumisel või hiljemalt II kooliastme lõpul tuleb jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmisse klassi üleviimisele, teisendada viiepallisüsteemi. Õppekava[32] põhjal on koolis kujundava iseloomuga ja tihedalt õppija eneseanalüüsi ning individuaalse arenguga seotud hindamine. Kuidas kirjeldavad sõnalised hinnangud, millel puudub numbriline ekvivalent, viiepallisüsteemi teisendatakse, ei ole õppekavas sätestatud.

1.8.2. Õppekava ei sisalda õpingute alustamise korda[33], mistõttu ei vasta puudulik regulatsioon EraKSist tulenevale nõudele. Õppima asumise kord ei ole eraldi ega piisava täpsusega kirjeldatud. Kõik õpingute alustamisega, sh üleminekuga ühest koolist teise seonduv on kajastatud ainult kooli põhikirjas[34] (vt käesoleva õiendi p 2.13).

1.8.3. Õppekavas üldosas ei ole reguleeritud õpilase mitteformaalõppes või mõnes teises haridusasutuses läbitud õppe arvestamise aluseid, näiteks õpingute ja õpitulemuste ülekandmise ja hindamise põhimõtteid[35], tingimusi ja korda[36]. Sellise regulatsiooni kehtestamine ei ole kohustuslik, kui kool vastavat arvestamist ei võimalda. Järelevalves leidis kinnitust, et koolis arvestatakse teistes haridusasutustes läbitud õpet – näiteks huvihariduse omandamist spordikoolis on võimalik arvestada liikumisõpetuses– mistõttu on vajalik sellekohane regulatsioon õppekava üldosasse lisada. Ärakuulamisel viitas kool oma veebilehel avaldatud õppekava tekstile, mille kohaselt on õppetöös käsitletud formaal- ja mitteformaalõppe lõimingut. Esitatud selgitus ei muuda järelevalve seisukohta, kuna viidatud tekst ei sisaldu kooli kinnitatud ja järelevalves esitatud õppekava üldosas ega sätesta õpingute ja õpitulemuste arvestamise aluseid, sh ülekandmise ja hindamise tingimusi ning korda.

1.8.4. Õppekava üldosas tuleb sätestada vaba tunniressursi kasutus, sh põhjendused[37], ning määrata õpilase nädalakoormus õppeaineti[38], võttes arvesse seadusest tulenevat maksimaalset tundide mahtu[39]. TERA õppekava üldosas on lisaks üldisele õppekorraldusele kirjeldatud erinevate õppekohtade eripära koos vastavate regulatsioonidega. Õppekava kohaselt on Peedu koolis kõik riikliku õppekavaga ettenähtud tunnid. I ja II kooliastmes on rõhk üldõpetusel ning III kooliastmes

[30] PRÕK, § 1 lg 8[1].
[31] PRÕK, § 21 lg 5, PGS § 29 lg-d 3 ja 4.
[32] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 9.
[33] EraKS, § 11 lg 1 p 2.
[34] EraKS, § 6.
[35] PRÕK, § 22 lg 3[1].
[36] PGS, § 17 lg 5 kooskõlas PRÕK, § 15 lg-ga 11.
[37] PRÕK, § 24 lg 6 p 2.
[38] PGS, § 25 lg 1.
[39] PGS, § 25 lg 2: 1.-9. klass vastavalt: 20, 23, 25, 25, 28, 30, 30, 32, 32.

aineõpetusel.[40] Olulised võtmesõnad õppe korraldamisel on õppetöö diferentseerimine, iseseisva õppimise arendamine ja õpilaste üldpädevuste toetamine.[41] Õppekavas on selgitatud huvitunni olemust: huvitund või ka huviringitunnid on alates esimesest klassist kuni III kooliastme lõpuni õppetöö osa. Peedu kooli puhul ei ole õppekavas määratletud, millised huvitunnid on kooli poolt pakutavad ega millistel alustel otsustatakse huvitunni avamine. Õpilase huvitunni teema valik ja huvitunni toimumine sõltub kooli kaalutlusotsusest, mille alused ja piirid ei ole õppekavas sätestatud. Selline regulatsioon ei taga õpilasele ega vanemale selgust huvitundide tegeliku kättesaadavuse osas.[42] Peedu kooli valikaineid õppekavas toodud ei ole.

1.9. Õppekava ainevaldkondade kavad on kehtivate õigusaktidega kooskõlas, kuid esineb parendamisvõimalusi. Soovituslikud täiendusettepanekud on järgnevalt välja toodud.

1.9.1. Loodusõpetuse ainekava[43]: täiendamist vajab 7. klassi kursuse sisu ja õpitulemuste jaotus „Sissejuhatus füüsikasse“ ja „Sissejuhatus keemiasse“, kuna loodusõpetuse eesmärk on käsitleda loodust 7. klassis tervikuna ning liikuda eraldi ainete juurde alles 8. klassis. Samuti ei ole mitmete õpitulemuste (nt „mõõdab keha ruumala“) seostatus füüsika või keemia sissejuhatusega üheselt mõistetav.

1.9.2. Bioloogia ainekava[44]: teadmiste, oskuste ja hoiakute all on kasutatud kehtetu riikliku ainekava õppe- ja kasvatuseesmärke. Need tuleks asendada kehtivale ainekavale vastavate eesmärkidega, et tagada kooskõla õpitulemustega.

1.9.3. Sotsiaalainete valdkonnakava üldosa: täiendamist vajavad ainevaldkonna spetsiifilised põhimõtted õppe korraldamise, õppekeskkonna ja hindamise kohta ning lõiming üldpädevuste, läbivate teemade ja teiste valdkondadega.

1.9.4. Inimeseõpetuse ainekava[45]: eemaldamist vajavad koostajatele suunatud tehnilised märkused (nt „kopeerida“, „10 lauset meie kooli kohta“). Õpitulemuste ja ainesisu vajavad klassiti struktureerimist.

1.9.5. Ajaloo ainekava[46]: õppeainet oleks vaja kirjeldada ajaloolise mõtlemise kuue punktiga ning teiste ajalooõppe põhialustega (sh ajaloo erinevad dimensioonid, „lähemalt kaugemale“ põhimõte, kultuuripärandi tähtsus ja allikate kriitiline hindamine). Samuti vajab korrigeerimist õpitulemuste ja ainesisu jaotus klassiti. Kaalumist vajab, kas üldisi põhimõtteid on vaja iga kooliastme eel korrata.

1.9.6. Ühiskonnaõpetuse ainekava[47]: täpsustamist vajab 6. klassi praktilise õppe korraldus, sh vabatahtliku töö vormid, rahatarkuse kujundamise tegevused ning suhtlus kogukonnaga.

1.10. Seaduse kohaselt peab kehtiv õppekava olema kooli veebilehel täies mahus avalikustatud.[48] Õppekava on veebilehel avalikustatud.

[40] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 4.4 kooskõlas p-ga 5.6.8.
[41] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 5.6.7.
[42] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 5.6.8.
[43] PRÕK, lisa 4 p 2.1.
[44] PRÕK, lisa 4 p 2.2.
[45] PRÕK, lisa 6 p 2.1.
[46] PRÕK, lisa 6 p 2.2.
[47] PRÕK, lisa 6 p 2.3.
[48] PGS, § 69 lg 1.

1.11. Ettepanekud direktorile

1.11.1. Täiendada õppekava ainevaldkondade kavad, arvestades käesoleva õiendi punktides 1.9.1–1.9.10 esitatud selgitusi.

1.11.2. Täiendada õppekava üldosas Peedu kooli vaba tunnimahu kasutamist ja võimalikke valikaineid selliselt, et vaba tunnimahu kasutamine oleks selgemini mõistetav ning valikained esitatud loeteluna.

1.12. Ettekirjutus pidajale

Tagada kooli õppekava üldosa kooskõla erakooliseaduse, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ kehtestatuga, arvestades käesoleva õiendi punktis 1.8 ning alapunktides esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.

II. ÕPPEKORRALDUSE VASTAVUS NÕUETELE

2.1. Õppetöö läbiviimine eraüldhariduskoolis on loakohustuslik tegevus[49] ning tegevusloa annab taotlejale Haridus- ja Teadusministeerium[50]. Tegevusluba ei ole üldkehtiv, vaid annab õiguse korraldada õppetööd üksnes tegevusloal märgitud õppekava alusel, vastaval haridustasemel ja kindla kohaliku omavalitsuse üksuse haldusterritooriumil[51]. Peedu koolil on tegevusluba[52] põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse korraldamiseks III kooliastmel Elva vallas. EHISe üldandmete kohaselt on Peedu kooli õppetöö toimumise asukoht samuti ammendavalt Elva vald. See tähendab, et korraline õppetegevus peab toimuma Elva valla haldusterritootiumil ning õppetöö korraldamiseks mujal, on vajalik vastava tegevusloa olemasolu. Järelevalves tuvastati, et Peedu koolis toimub õppetöö regulaarselt Tartu linnas.[53] Seejuures ei ole tegemist üksikute õppevormide või ajutiste õppetegevustega, vaid õppekavajärgse, tunniplaanipõhise ja korduva õppetöö korraldamisega väljaspool tegevusloal märgitud haldusterritooriumi, mistõttu ei ole võimalik käsitada nimetatud tegevust tegevusloaga hõlmatud õppetööna. Kool selgitas ärakuulamisel, et Peedu kool on TERA õppekoht ning et õppekavajärgne õppetegevus võib kooli hinnangul toimuda erinevates asukohtades, sh Tartu linnas, tuginedes asjaolule, et TERAl on tegevusluba ka Tartu linnas. Selgitus on teadmiseks võetud. Järelevalve märgib siiski, et tegevusloa olemasolu mitmel haldusterritooriumil annab koolipidajale õiguse korraldada õppetööd vastavates tegevuskohtades sama õppekava alusel eraldi, kuid ei tähenda õigust korraldada sama õppekoha õpilastele regulaarset ja tunniplaanipõhist õppetööd vaheldumisi erinevatel haldusterritooriumidel. Tegevusloaga hõlmamata haldusterritooriumil võib õppetöö toimuda üksnes erandlikult ja ajutiselt õppevormide raames (nt õppekäigud, projektõpe), mis ei kujuta endast korralist õppekavajärgset õppetegevust ega asenda tegevusloaga määratud tegevuskohas toimuvat õppetööd.

2.2. Kooli üheks alusdokumendiks on põhikiri[54]. Seaduse kohaselt kinnitab erakooli põhikirja pidaja, kuulates eelnevalt ära õppenõukogu, õpilasesinduse ja nõukogu (esinduskogu) arvamuse.[55] TERAl on põhikiri, mida järgivad kõik õppekohad, sh Peedu kool. Järelevalves

[49] EraKS, § 5 lg 1 p 1 kooskõlas PGS, § 2 lg 3 p 1.
[50] EraKS, § 5^4 lg 1.
[51] EraKS, § 5 lg 2.
[52] Haridus- ja teadusministri 31.08.2023 käskkiri nr 1.1-2/23/225 „Tegevusloa andmine Tartu Erakoolile“.
[53] Direktori 19.08.2025 käskkiri nr 2-2 „TERA Peedu kooli 2025/2026. õa I semestri tunniplaani kehtestamine“.
[54] EraKS, § 6.
[55] EraKS, § 6 lg 2 kooskõlas PGS, § 66 lg-ga 2.

esitati HESA 17.03.2025 koosolekul kinnitatud põhikiri, mis osutus kehtetuks versiooniks. Pidaja kinnitusel on kehtiv põhikiri kinnitatud HESA 14.05.2025 otsusega. Järelevalve kestel esitati korrektne kehtiv põhikiri, mida käesolevas õiendis edaspidi käsitletakse. PGS kohustab õppenõukogu ja esinduskogu andma arvamuse põhikirja eelnõule[56]. Kuigi pidaja sõnul olid esindajad protsessi kaasatud, sellekohaseid dokumentaalseid tõendeid järelevalves ei esitatud. Õppenõukogu liikmete selgituste kohaselt arutatakse kooli põhikirja ja muid olulisi sisedokumente tavapäraselt augustikuisel õppeaastaeelsel õppenõukogu koosolekul, kus tehakse ettepanekuid muudatuste või täienduste tegemiseks. Esitatu kehtivuse täpsustamine on kajastatud menetluse käigu selgitamise eesmärgil ning ei ole hinnang pidaja tegevuse motiividele.

2.3. EraKSi[57] kohaselt on erakooli üheks juhtorganiks nõukogu. Erakooli nõukogu täidab PGSi mõistes[58] hoolekogu rolli ning on alaliselt tegutsev organ, mis tagab kooli oluliste osapoolte – pidaja, juhtkonna, õpetajate, õpilaste ja lapsevanemate – ühistegevuse kooli arengu, õppe- ja kasvatustegevuse suunamisel ja planeerimisel. Nõukogu ülesanne on kaasa aidata kooli arendustegevusele, anda arvamusi ja teha ettepanekuid kooli põhikirja, õppekava, arengukava ja teiste strateegiliste dokumentide kohta, osaleda kooli juhtimise ning ressursside kasutamise läbipaistvuse tagamises ning toetada otsuseid, mis loovad õpilastele parimad võimalikud tingimused õppimiseks ja arenguks.[59] Nõukogu töökorra kehtestab kooli pidaja.[60]

TERAs, sh Peedu koolis, nimetatakse sellist nõukogu funktsiooni täitvat kollegiaalset juhtorganit esinduskoguks.[61] Igal koolikohal on eraldiseisev esinduskogu, mis koosneb kuni kümnest liikmest[62] Esinduskogusse kuuluvad ametikohapõhiselt kooli direktor, koolikoha juht, koolikoha õppenõukogu poolt valitud 1–2 õpetajate esindajat (minimaalselt 1/5 esinduskogu koosseisust), koolikoha vanemate üldkoosolekul vanemate poolt valitud 1–2 vanemate esindajat (minimaalselt 1/5 esinduskogu koosseisust), pidaja poolt määratud pidaja esindaja ja gümnaasiumis koolikoha õpilasesinduse poolt valitud 1–2 õpilaste esindajat (minimaalselt 1/5 esinduskogu koosseisust)[63], kelle volitused kestavad 3 aastat[64]. Esinduskogu liikmed valivad endi hulgast esimehe,[65] kuid aseesimeest mitte[66].

Põhikirja kohaselt esinduskogu liikmed määrab ja kutsub tagasi neid valinud või määranud organ.[67] Kooli pidaja sõnul on selline pädevus vaid pidajal. Peedu kooli 2025/2026. õppeaasta üldtööplaan nägi ette koolikoha esinduskogu moodustamise oktoobriks 2025.[68] Juhtkonna sõnul on uues esinduskogus kuus liiget. Järelevalve ajal ei olnud esinduskogu liikmeid, sealhulgas esimeest ja aseesimeest, määratud. Direktori selgituste kohaselt olid eelmise esinduskogu volitused hiljuti lõppenud, uusi liikmeid ei olnud veel käskkirjaga kinnitatud ning esinduskogu koosolekuid, kus oleks saanud valida esimehe ja aseesimehe, ei olnud toimunud. Kuigi kooli õppekava kohaselt on õpilaste vanematel võimalus osaleda

[56] PGS, § 66 lg 2.
[57] EraKS, § 19 lg 1.
[58] PGS, § 73 lg 1.
[59] EraKS, § 21 kooskõlas PGS, § 73 lg 1¹.
[60] PGS, § 73 lg 1 ls 2.
[61] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.1, direktori 29.09.2025 dokument „Nimekiri esitatud dokumentidest“.
[62] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 1.4.
[63] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.2.
[64] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.1.
[65] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.5.
[66] PGS, § 73 lg 9.
[67] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.3.
[68] „TERA Peedu kooli üldtööplaan 2025/2026. õppeaastal“.

nii koolipidaja nõukogu kui ka kooli esinduskogu töös[69] ning esinduskogusse on igal koolikohal ette nähtud klassipõhised esindajad[70], ei kinnitatud järelevalves sellist praktikat.

Esinduskogu esindasid vestlusel Peedu kooli direktor ning kolm lapsevanemate esindajat. Pidaja sõnul esindab Peedu kooli direktor esinduskogus kooli direktorit ja koolikoha juhti. Selline määratlus ei ole korrektne, kuivõrd kollegiaalse juhtorgani liikmed on ametikohapõhised ning isik saab osaleda esinduskogu töös vaid ühes rollis, mistõttu tuleks põhikirja punktis, mis sätestab ammendava loetelu esinduskogu liikmetest, arvestada võimalikku rollide kokkulangevust. Vastavalt kooli põhikirjale on maksimaalne lapsevanemate esindajate hulk esinduskogus kaks ning vastavad esindajad peavad olema valitud lastevanemate üldkoosolekul[71], see järelevalves kinnitust ei leidnud. Direktor on kutsunud lapsevanemaid isiklikult kandideerima.

Eelnevale tuginedes ei vasta järelevalvele teadaoleva esinduskogu liikmeskond (kolm lapsevanemate esindajat, direktor ja pidaja esindaja) EraKSi-s[72] ja kooli põhikirjas[73] sätestatule.

2.4. Seaduse[74] kohaselt tuleks esinduskogu koosolekuid korraldada vähemalt kord nelja kuu jooksul. Järelevalves esitatud dokumentide[75] kohaselt ja direktori kinnitusel on esinduskogu kokku tulnud kaks korda õppeaastas. Esinduskogu töökord on reguleeritud põhikirjas, kuid mitte piisavalt.[76] Esinduskogu ülesanded ja pädevus on sätestatud seadustes[77] ja kooli põhikirjas[78]. Esinduskogu koosolekute protokollide[79] põhjal esinduskogu kõiki neid täitnud ei ole. Mh ei ilmne protokollidest, et esinduskogu oleks arutanud põhikirja või valmistanud ette põhikirja muudatuseelnõu[80], kehtestanud täiendavaid sisseastumistingimusi[81], kuulanud ära direktori iga-aastase ülevaate arengukava täitmisest[82], andnud arvamuse direktori ettepanekule kehtestada ministri kehtestatud koolivaheaegadest erinevad koolivaheajad[83], andnud arvamuse direktori ettevalmistatud kooli vastuvõtu tingimuste ja korrale[84], andnud arvamuse arenguvestluse korraldamise tingimustele ja korrale[85], andnud arvamuse kooli kodukorrale ja selle muudatustele[86], andnud arvamuse direktori koostatud palgakorralduse põhimõtetele[87] ega andnud arvamuse direktori vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise korrale[88].

---

[69] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 4.1.3.
[70] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 11.4.
[71] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.2.4.
[72] EraKS, § 21 lg 2.
[73] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.2.
[74] PGS, § 73 lg 9.
[75] Peedu kooli esinduskogu koosolekute protokollid kuupäevadega 08.09.2023, 29.03.2024, 12.09.2024 ja 28.03.2025.
[76] PGS, § 73 lg 1 ls 2.
[77] PGS, § 73 lg 1^1, EraKS, § 21 lg 3.
[78] „Tartu Erakooli põhikiri“, p-d 3.3.4 ja 3.3.5.
[79] Peedu kooli esinduskogu koosolekute protokollid kuupäevadega 08.09.2023, 29.03.2024, 12.09.2024 ja 28.03.2025.
[80] PGS, § 66 lg 2, EraKS, § 6 lg 2, § 21 lg 3 p 1, „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.4.1.
[81] EraKS, § 12 lg 2, „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.4.4.
[82] EraKS, § 20 lg 3, § 21 lg 3 p 3, „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.4.4.
[83] PGS, § 24 lg 7, § 73 lg 1^1 p 6, „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.4.4.
[84] PGS, § 27 lg 5 ls 2, § 73 lg 1^1 p 5, „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.4.4.
[85] PGS, § 37 lg 7, § 73 lg 1^1 p 11, Tartu Erakooli põhikiri, p 3.3.4.4.
[86] PGS, § 68 lg 2 ja § 73 lg 1^1 p 7, „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.4.4.
[87] PGS, § 71 lg 2 p 4, § 73 lg 1^1 p 13, „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.4.4.
[88] PGS, § 71 lg 6, § 73 lg 1^1 p 9, „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.3.4.4.

Kuigi esinduskogu koosolekute protokollidele ei ole kehtivate õigusaktidega kehtestatud vormi- ega sisunõudeid, oleks analoogia korras mõistlik järgida õppenõukogu koosolekute kohta koostatud protokollile sätestatud nõudeid[89]. Selline lähenemine tagaks protokollide piisava sisukuse, läbipaistvuse ja tõendusväärtuse.

2.5. Koolis tegutseb õppenõukogu[90], mille ülesandeks on oma pädevuse piires teha õppe- ja kasvatusalaseid otsuseid ning analüüsida ja hinnata õppe- ja kasvatustegevust[91]. Kehtivad õigusaktid[92] sätestavad õppenõukogu koosseisu: kuhu kuuluvad direktor, õpetajad, tugispetsialistid ning muud direktori nimetatud isikud. Õppenõukogu ülesanded, töökord ja otsuste vastuvõtmise kord on reguleeritud haridus- ja teadusministri määrusega[93].

Õppenõukogu tööd juhib esimees[94], tema äraolekul aseesimees.[95] Õppeaasta esimesel koosolekul valib õppenõukogu oma liikmete hulgast õppenõukogu sekretäri.[96] TERA igas õppekohas, sh Peedu koolis on eraldiseisev õppenõukogu. Järelevalves esitati õppenõukogu toimimisest ülevaate andmiseks koosolekute protokollid[97]. Nendest nähtub, et koosoleku juhataja on Peedu kooli direktor, kuid aseesimeest õppenõukogul määratud ei ole. Sekretäri on valitud üks kord – õppeaasta viimasel koosolekul.[98]

2.6. Õppenõukogu tegevus planeeritakse üheks õppeaastaks kooli üldtööplaanis[99] ning koosolekute toimumise ajad tuleb avalikustada kooli veebilehel[100]. Koosolekud peavad toimuma vähemalt neli korda aastas ning on liikmetele kohustuslikud.[101] Koosolek on otsustusvõimeline, kui kohal on vähemalt kaks kolmandikku liikmetest ning esimees või aseesimees.[102] Koosoleku toimumise aeg, koht ja päevakava teatatakse liikmetele vähemalt nädal ette.[103] Õppenõukogu otsused võetakse vastu lihthäälte enamusega ning hääletamine võib olla avalik või salajane.[104] Otsuste täitmist korraldab ja kontrollib direktor.[105]

---

[89] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 8.
[90] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.4.
[91] PGS, § 72 lg 1.
[92] PGS, § 72 lg 2, Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 1 lg 3.
[93] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“.
[94] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 1 lg 4, § 5 lg 3.
[95] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 3 ls 1.
[96] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 1 ls 2.
[97] Peedu kooli õppenõukogu 17.11.2023 koosoleku protokoll „ÕN nr 1 (17.11.2023)“, 22.02.2024 koosoleku protokoll „ÕN nr 2 (22.02.2024)“, 22.02.2024 koosoleku protokoll „ÕN nr 2 (22.02.2024)“, 28.05.2024 koosoleku protokoll „ÕN nr 3 (28.05.2024)“, 28.05.2024 koosoleku protokoll „ÕN nr 3 (28.05.2024)“, 14.08.2024 koosoleku protokoll „ÕN nr 4 (14.08.2024)“, 20.01.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 1 (20.01.2025)“, 31.01.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 2 (31.01.2025)“, 28.05.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 3 (28.05.2025)“ ja 14.08.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 4 (14.08.2025)“.
[98] Peedu kooli õppenõukogu 14.08.2024 koosoleku protokoll „ÕN nr 4 (14.08.2024)“, päevakorrapunkt 3 ja vastav otsus.
[99] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 1 lg 2.
[100] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 4 ls 4.
[101] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 5.
[102] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 1 ls 1.
[103] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 4 ls 1.
[104] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 6 lg 1.
[105] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 6 lg 4.

Määruses sätestatud töökorda, sh koosolekute korraldamise põhimõtteid, kooli sisedokumentides eraldiseisvalt kehtestatud ei ole. Kooli põhikirja järgi lähtub õppenõukogu oma tegevuses seadusest ning haridus- ja teadusministri määruses[106] sätestatud korrast. Õppenõukogu koosolekud toimuvad regulaarselt. Õppenõukogu tegevus ei ole kajastatud Peedu kooli üldtööplaanides[107] ning TERA ametlikul veebilehel on üksnes 2024/2025. õppeaasta teise poolaasta koosolekute kuupäevad, mistõttu ei ole info ajakohane ja vajab uuendamist.

2.7. Koosoleku kohta koostatakse protokoll, mis sisaldab andmeid koosoleku toimumise aja ja koha, juhataja ja protokollija, osalejate, päevakorra, sõnavõttude ning vastuvõetud otsuste kohta. Protokolli allkirjastavad koosoleku juhataja ja protokollija.[108]

Õppenõukogu koosolekute protokollid ei ole korrektselt vormistatud. Sõnavõtud on enamasti väga üldsõnalised või puuduvad täielikult, ning enamikus protokollides ei ole esitatud vastuvõetud otsuste faktilisi ja õiguslikke aluseid, tähtaegu ega vastutajaid. Arvestades, et õppenõukogu otsused on täitmiseks kohustuslikud kõigile õppe- ja kasvatustegevuses osalevatele isikutele ning neid otseselt puudutavates küsimustes ka teistele kooli töötajatele ja õpilastele[109], kellel on mittenõustumisel õigus otsus vaidlustada,[110] on protokollide korrektne ja sisukas vormistamine oluline.

2.8. Õppenõukogu ülesanded ja pädevus on sätestatud kehtivates õigusaktides[111] ja kooli põhikirjas[112]. Õppenõukogu koosolekute protokollide[113] põhjal kõiki neid täidetud ei ole. Näiteks ei ilmne protokollidest, et õppenõukogu oleks arutanud põhikirja või selle muudatuseelnõud[114], nimetanud oma esindajad kooli nõukogu (esinduskogu) koosseisu[115] või arutanud läbi sise- ja välishindamise tulemusi ning teinud ettepanekuid vajalike meetmete rakendamiseks[116].

Õppenõukogus arutatakse õpilaste õppeedukust ning õpilase individuaalset käekäiku, sh võimalikku toevajadust ja IÕKde koostamist ja täitmist. Viimati käsitleti muu hulgas kooli kodukorda ja iseõppepäeva korraldust. Arutelu tulemusel tehti ettepanek, et iseõppepäeval võiks õpilastel olla võimalus soovi korral koolis õppida, eriti neil, kes vajavad rohkem juhendamist või kellel on iseseisva töö organiseerimisega raskusi.

2.9. Õpilasesindust koolis ei ole.[117] Juhtkond hindab, et õpilased on kaasatud muul moel, mh 7. ja 8. klass löövad kaasa arendustegevuses ja igapäeva õppetöö korralduses.

---

[106] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.4.2.
[107] „TERA Peedu kooli üldtööplaan 2024/2025. õppeaastal“, „TERA Peedu kooli üldtööplaan 2025/2026. õppeaastal“.
[108] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 8.
[109] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 6 lg 2
[110] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 8.
[111] PGS, § 72 lg 1, haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, §-d 2– 4.
[112] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.4.
[113] Peedu kooli õppenõukogu koosolekute protokollid kuupäevadega 17.11.2023, 22.02.2024, 28.05.2024, 14.08.2024, 20.01.2025, 31.01.2025, 28.05.2025 ja 14.08.2025.
[114] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 3, PGS, § 66 lg 2, „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.4.2.
[115] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 9 kooskõlas EraKS, § 21 lg 2 p-ga 2, „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.4.2.
[116] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 5 kooskõlas EraKS, § 21 lg 2 p-ga 2, „Tartu Erakooli põhikiri“, p 3.4.2.
[117] Direktori 29.09.2025 dokument „Nimekiri puuduvatest dokumentidest“.

2.10. Järelevalves viidati mitme teise organi olemasolule, nt vanemate (üld)kogule, õpilaste kogule, koostöökogule[118] ning TERA (kooli)juhtide kogule[119]. Selgitati, et kõik teemad, mis eeldavad lapsevanemate kaasatust ning nende sisendi küsimist, arutatakse vanematekogus. Vanematekogu koosolekuid ja töögruppide tegevust ei dokumenteerita. Üheski järelevalvele esitatud dokumendis loetletud organite funktsioonid, sh töökord, pädevused ja ülesanded, ei kajastunud.

2.11. Kooli õppekava kohaselt toimub vähemalt kord aastas lastevanemate üldkoosolek[120], I ja II kooliastme õpilaste vanematel lisaks perevestlus ja III kooliastmes arenguvestlus[121]. Lapsevanemate selgituste kohaselt korraldatakse iga-aastaselt klassikoosolek ning sügisel üldkoosolek, kus osalevad kõigi kooliastmete lapsevanemad (III kooliaste eraldi, I ja II kooliaste koos). Üldkoosolekutel tutvustatakse kooli kodukorda, õppeaasta plaane ja üritusi. Lapsevanemate sõnul on III kooliastme koosolekutel osalenud nii õpetajad, lapsevanemad kui ka õpilased, kusjuures õpilased on andnud omapoolse ülevaate koolielust oma kogemuste kaudu või tutvustanud vanematele projekte.

2.12. Seaduse kohaselt kestab õppeaasta 1. septembrist järgmise aasta 31. augustini[122] ning see koosneb õppeveerandistest ja koolivaheaegadest[123]. Kuigi koolivaheajad kehtestab haridus- ja teadusminister vastava määrusega, on kooli pidajal õigus kehtestada nendest erinevad koolivaheajad, kui direktor on teinud vastavasisulise ettepaneku ning olemas on nõukogu (esinduskogu) nõusolek.[124] Kooli põhikirja kohaselt on TERAs õppeaastas, sh Peedu koolis 175 õppepäeva, õppeaasta kestab 1. septembrist järgmise aasta 31. augustini, seejuures määratakse õppeperioodide pikkus koolikoha tööplaanis[125] ehk koolikoha üldtööplaanis. Järelevalves esitatud üldtööplaanides (2024/2025[126] ja 2025/2026[127]) sellekohane määratlus puudub. Õppeperioodide pikkuse määratlemine õppenõukogus ei ole seadusega kehtestatud nõue, kuid kui kool on oma sisedokumentatsioonis sellise regulatsiooni sätestanud, tuleb seda sätet ka järgida ja täita. Õppekava üldosa kohaselt algab õppeaasta üldjuhul augustikuu teises pooles ja lõpeb hiljemalt 1. juunil.[128] Põhikiri võimaldab kooli pidajal direktori ettepanekul ning esinduskogu nõusolekul kehtestada ka muud õppeaasta alguse ja lõpukuupäevad.[129] Juhtkonna kinnitusel ei järgita koolis traditsioonilisi õppeaasta alguse ja lõpukuupäevi ning need kuupäevad erinevad. Sellesisuline direktori ettepanek ja esinduskogu nõusolek järelevalves tõendamist ei leidnud. Juhtkonna selgituste kohaselt tuleb vastav otsus TERA juhtide kogult ning esinduskoguga seda arutatakse. Kuigi pidaja kinnitas, et kirjeldatud otsused on käskkirjade näol olemas, ei esitatud neid järelevalvele. Koolis erinevad iga-aastaselt vähemalt suvise vaheaja kuupäevad. Järelevalves esitatud dokumentidest ei ilmne, et direktor oleks vastava ettepaneku teinud ja esinduskogu oma nõusoleku andnud. Pidaja kinnitas, et ministri kehtestatud vaheaegadest erinevad vaheajad on käskkirjaga kehtestatud, kuid esinduskogu nõusolekut ei küsitud. Viidatud käskkirja järelevalves ei esitatud.

---

[118] Peedu kooli õppenõukogu 14.08.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 4 (14.08.2025)".
[119] TERA Peedu kooli üldtööplaan 2024/2025. õppeaastal, TERA Peedu kooli üldtööplaan 2025/2026. õppeaastal.
[120] „Tartu Erakooli õppekava üldosa", p 11.2.
[121] „Tartu Erakooli õppekava üldosa", p 11.3.
[122] PGS, § 24 lg 1.
[123] PGS, § 24 lg 2.
[124] PGS, § 24 lg 7 ls 1, PGS, § 73 lg 1^1 p 6.
[125] „Tartu Erakooli põhikiri", p 4.2.2.
[126] „TERA Peedu kooli üldtööplaan 2024/2025. õppeaastal".
[127] „TERA Peedu kooli üldtööplaan 2025/2026. õppeaastal".
[128] „Tartu Erakooli õppekava üldosa", p 4.1.4.
[129] „Tartu Erakooli põhikiri", p 4.2.1.

2.13. PGSi ja EraKSi alusel kehtestab pidaja (või volituse alusel direktor) direktori ettevalmistatud õpilase kooli vastuvõtmise ja koolist väljaarvamise tingimused ja korra, kuulates eelnevalt ära nõukogu (esinduskogu) arvamuse.[130] PGSi[131] alusel kehtestatud määrus[132] määrab üldised nõuded, mida kool peab õpilase vastuvõtmisel ja väljaarvamisel järgima. Järelevalvele esitatud informatsiooni ja dokumentide põhjal ning direktori kinnitusel[133] on vastavad sätted kehtestatud vaid põhikirjas[134]. EraKS määrab põhikirja kohustuslikuks elemendiks õpilase kooli vastuvõtmise ja koolist väljaarvamise korra,[135] kuid mitte selle protsessi tingimusi. Kui kool otsustab kehtestada õpilase kooli vastuvõtmise ja koolist väljaarvamise tingimused ja korra vaid põhikirjas, tuleb need sätestada ammendavalt. Õpilase kooli vastuvõtmise ja väljaarvamise tingimustes ja korras esineb puudusi, mis on toodud järgnevalt.

2.13.1. Väljaarvamise tingimused ning täiendavad sisseastumistingimused peab kehtestama esinduskogu.[136] Põhikirja kohaselt hõlmavad vastuvõtutingimused mh sisseastumisprotsesside (tutvumisringid, perevestlus, proovipäevad) läbimist, olemasoleva tervisekaardi esitamist, vanusekriteeriumit ning vastuvõtt sõltub vestluse tulemustest.[137] Järelevalves ei olnud võimalik tuvastada, kas esinduskogu on väljaarvamise tingimused ja täiendavad sisseastumistingimused kehtestanud. Pidaja selgituste kohaselt on kirjeldatud tingimused välja töötatud algusaastatel lapsevanemate poolt ning täiendavad tingimused sätestatakse õppelepingus. Järelevalves selgitati, et praktikas vaadeldakse koolivalmiduskaarti ning õpilaskandidaat osaleb vanemaga vestlusel, mille edukal läbimisel teeb koolikoha juht pidajale ettepaneku sõlmida õppeleping.

2.13.2. Määruse ja PGSi kohaselt avaldatakse õpilase kooli vastuvõtmise ja koolist väljaarvamise tingimused ja kord koos vastuvõtuga seonduva informatsiooniga kooli veebilehel.[138] TERA üldisel kodulehel on kooli põhikiri, mille osaks on õpilase kooli vastuvõtmise ja koolist väljaarvamise kord, mistõttu on seda keeruline leida. Õpingute alustamise tingimused on lühidalt kirjeldatud ka eraldi rubriigis, mis on hõlpsalt leitav, kuid sisaldab pigem vähe informatsiooni ning suunab täiendava teabe saamiseks vastava õppekoha veebilehele. Rubriigis kajastuvad lisaks põhikirjas kehtestatud tingimustele mh õppemaksu esimese osamakse maksmise kohustus ning proovitööde läbimine matemaatikas, eesti keeles ja inglise keeles. Veebilehel puudub vastuvõtuga seonduv informatsioon: vastuvõtu ajakava, vastuvõtuotsuse kujunemise selgitused, õpilasele kooli õppekavast tulenevate valikuvõimaluste kirjeldus ja teave vabade õppekohtade olemasolu kohta.[139]

2.13.3. Õpilase kooli vastuvõtmise ja koolist väljaarvamise tingimustes ja korras on kohustuslik sätestada mh taotluse esitamise vorm.[140] Kooli dokumentides ei ole taotluse esitamise

[130] PGS, § 27 lg 5 ls 1, EraKS, § 12 lg 1 ls 1.
[131] PGS, § 27 lg 4, § 28 lg 4.
[132] Haridus- ja teadusministri 19.08.2010. a määrus nr 43 „Õpilase kooli vastuvõtmise üldised tingimused ja kord ning koolist väljaarvamise kord".
[133] Direktori 29.09.2025 dokument „Nimekiri esitatud dokumentidest".
[134] „Tartu Erakooli põhikiri", p 5.
[135] EraKS, § 6 lg 1 p 9.
[136] EraKS, § 12 lg 2, § 12 lg 1 ls 2.
[137] „Tartu Erakooli põhikiri", p 5.1.
[138] Haridus- ja teadusministri 19.08.2010. a määrus nr 43 „Õpilase kooli vastuvõtmise üldised tingimused ja kord ning koolist väljaarvamise kord", § 2 lg 2, PGS, § 55 lg 2.
[139] Haridus- ja teadusministri 19.08.2010. a määrus nr 43 „Õpilase kooli vastuvõtmise üldised tingimused ja kord ning koolist väljaarvamise kord", § 2 lg 2^1.
[140] Haridus- ja teadusministri 19.08.2010. a määrus nr 43 „Õpilase kooli vastuvõtmise üldised tingimused ja kord ning koolist väljaarvamise kord", § 3 lg 1.

vormi kehtestatud, viidatud on vaid koolile avalduse ja tervisekaardi esitamise kohustusele ning ARNO-süsteemis taotluse esitamise kohustusele[141].

2.14. Erakool tagab õpilase koolis viibimise ajal tema tervise kaitse ja koostab tervisekaitse-eeskirjade ja -normide kohase päevakava.[142] PGSi[143] kohaselt kehtestab kooli päevakava direktor. Päevakava peab kajastama õppetegevuste (õppetundide ja vahetundide) ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste – näiteks pikapäevarühma ja ringide – järjestust ja ajalist kestust.[144] Seaduse järgi on õppetunni arvestuslik pikkus 45 minutit, kuni kaks õppetundi (90 minutit) võivad toimuda järjest ning iga õppetund peab vahelduma vähemalt kümneminutilise vahetunniga.[145] Õpilasele tehakse temale kohalduv osa kooli päevakavast teatavaks, samuti statsionaarses õppes õppiva õpilase seaduslikule esindajale, järgides kooli kodukorras kehtestatud teatamise korda.[146] Põhikirja kohaselt sätestatakse õppetunni pikkus, vahetunni pikkused ning päeva- ja nädalakoormused koolikoha päevakavas selliselt, et need vastaksid PGSis sätestatud õppetunni ja vahetunni pikkuse ning päeva- ja nädalakoormuse nõuetele.[147] Kooli põhikirja kohaselt kestavad tunnid 60 minutit, kuivõrd pikemad tunnid pakuvad võimalust pikemalt teemasse süveneda ja vähem erinevate teemade vahel liikumist ühes päevas.[148] Õppekava üldosas on märgitud, et igas TERA koolis on laste eakohast arengut toetav päevaplaan, kus tundide pikkus on 40–80 minutit.[149] Peedu koolis toimuvad iga päev õuevahetunnid, mis kestavad vähemalt 45 minutit ning õpilastel on võimalus leida endale ise meelepärane tegevus, näiteks onni ehitada, loomadega tegeleda või metsabändi teha.[150]

Direktor esitas järelevalves kaks päevakava: 2023/2024. õppeaasta päevakava[151] koos I poolaasta tunniplaaniga ning 2025/2026. õppeaasta päevakava[152] koos I semestri tunniplaaniga ja tunniplaani kehtestamise dokumendiga[153]. 2025/2026. õppeaasta päevakava on I ja II kooliastmel ühine. Koolipäev algab kell 9, tunni pikkus on 60 minutit, vahetundide pikkus 10 minutit. Päeva keskel on 50-minutiline söögi- ja õuevahetund. Kuigi koolis on mh huviringid ja projektiõpe, ei ole seda päevakavas kajastatud. Direktori käskkirjas[154] on sätestatud, et III kooliastme päevakava on kinnitatud tunniplaanile vastavalt. Ainetunnid on erineva pikkusega ning jagunevad omakorda kontaktõppeks ja iseseisvaks õppeks. Õppetundide pikkused varieeruvad tunniplaani kohaselt III kooliastmes 40-st 120 minutini, seejuures on õppetundide vahel vaid 10-minutilised vahetunnid.[155]

2.15. Riiklikus õppekavas[156] on välja toodud ainevaldkondade nädalatundide arvud kooliastmete kaupa ning sätestatud[157], et kooli õppekavas tuleb määrata, kuidas kasutatakse valikainete tunde ehk põhikooli I kooliastmes 8, II kooliastmes 10 ja III kooliastmes 4

[141] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 5.1.3.
[142] EraKS, § 13 lg 4.
[143] PGS, § 25 lg 6 ls 2.
[144] PGS, § 25 lg 6.
[145] PGS, § 24 lg 5.
[146] PGS, § 55 lg 4.
[147] „Tartu Erakooli põhikiri“, p 4.2.3.
[148] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 5.6.2.
[149] Tartu Erakooli õppekava, p 4.1.4.
[150] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 5.6.4.
[151] Direktori 21.08.2024 käskkiri nr 2 „Tartu Erakooli PeeduTERA tunniplaani ja päevakava kinnitamine“.
[152] Direktori 19.08.2025 käskkiri nr 2-1 „TERA Peedu kooli päevakava kehtestamine“.
[153] Direktori 19.08.2025 käskkiri nr 2-2 „TERA Peedu kooli 2025/2026. õa I semestri tunniplaani kehtestamine“.
[154] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 5.6.2.
[155] „TERA Peedu kooli III kooliastme 2025/2026. õa I semestri tunniplaan“.
[156] PRÕK, § 15 lg 3.
[157] PRÕK, § 15 lg 4.

valikaine nädalatundi. Seaduses[158] on määratud õpilaste suurim lubatud nädala õppekoormus. Kooli õppekava üldosas[159] on toodud Peedu kooli tunnijaotusplaan, milles on ära toodud riikliku õppekavaga määratud kohustuslikud ained ja ringitunnid. Tunnijaotusplaan ei ole kooskõlas kehtivate õigusaktidega.

TERA õppekava üldosa kohaselt on Peedu koolis 1. klassist alates huvitund: õpilane saab enda huvist lähtuvalt valida tunni, kus soovib enda oskusi arendada. Igal poolaastal valib õpilane uue huvitunni.[160] Kuigi tunnijaotusplaanis on ringitunnid märgitud kohustuslikest ainetundidest eraldi, kinnitati järelevalves, et huviringitunnid on kohustuslikud. Õpilane võib kas huvitunnis ise osaleda või seda tundi juhendada. Huvitunnid on näiteks soome keel, rahatarkus, robootika ja male. Projektipõhise töö osana on tegeletud mh tehnoloogiaõppe raames satelliidi mudeli loomisega ning voltimisprojektiga. Direktor selgitas, et huvitunnid ja projektipõhine õpe on Peedu kooli õppekorralduse oluline osa. I kooliastmes toimub huvitund kord nädalas. II kooliastmes toimuvad projektitunnid, mis on oma olemuselt paindlikumad. III kooliastmes osalevad õpilased mitmesugustes projektides, sealhulgas välistes ettevõtmistes, näiteks leiutajate konkursil. Huvitunnid ja projektitunnid erinevad eelkõige korralduselt: huvitunnid toimuvad poolaastate kaupa ja on suunatud suurematele gruppidele, projektid on aga erineva pikkusega ja osalejad tegutsevad väiksemates rühmades. Õpetajatelt oodatakse õpilaste huvide väljaselgitamist, õppetegevuste läbimõeldud kavandamist ning õpilaste juhendamist kogu protsessi vältel.

Esimesest klassist alates algab inglise keele (A-võõrkeel) süvaõpe[161], mis I kooliastmes on tunnijaotusplaanis huviringina, kuid on praktikas samuti kohustuslik õppeaine. Huvitunnid ja huvivaldkondade põhiste õppegruppide eesmärk on võimaldada õpilastel tegutseda teemadega süvitsi, seada eesmärke, keskenduda ja pühenduda ning kogeda, kuidas pingutus seostub eduga. Õpilastele, kes teatud ainevaldkondades näitavad kõrgemat võimekust ja vajavad keerukamaid õppetegevusi, pakutakse võimalust osaleda projektides ja huvidest lähtuvates õppegruppides.[162] Õpilase nädala õppekoormus on 1.–9. klassis vastavalt: 26,7 (ületatud 6,7 tunni võrra), 28 (ületatud 5 tunni võrra), 29,3 (ületatud 4,3 tunni võrra), 29,3 (ületatud 4,3 tunni võrra), 30,7 (ületatud 2,7 tunni võrra), 30,7 (ületatud 0,7 tunni võrra), 27 (lubatud 30), 31 (lubatud 32) ja 32 (lubatud 32). Järelevalve kestel esitati kinnitamata täiendatud tunnijaotusplaan. Sellega muudeti III kooliastme õppeainete mahtu: 7. ja 8. klassis suurenes sotsiaalainete maht 15 minuti võrra, 9. klassis vähenes sotsiaalainete maht 30 minuti ja keele- ja kirjanduse maht suurenes 45 minuti võrra ning kõikides nimetatud klassides lisandus ettevõtlusõpe (45 minutit). Sellest tulenevalt on III kooliastmes (7.–9. klass) õpilase nädala õppekoormus vastavalt 28,3 (lubatud 30), 32,3 (ületatud 0,3 tunni võrra) ja 33,3 (ületatud 1,3 tunni võrra). Muudetud tunniplaani ei edastatud.

2.16. Peedu kooli 1.–6. klassis rakendatakse üldõpetuslikku lähenemist. Ainete lõimitus on säilitatud ka 7.–9. klassis, kus ainetunnid on erineva pikkusega ning jagunevad kontaktõppeks ja iseseisva õppe ajaks. Õpilaste selgituste kohaselt kasutatakse iseseisvaid tunde selleks, et teha ära tunniks planeeritud ülesanded. Ülesannete maht on nende hinnangul ajapikku kujunenud sobivaks ning enamasti jõutakse töö tunni lõpuks valmis. Mõnikord järgneb iseseisvale tööle kontakttund, kuid alati mitte. Üldõpetusega soovitakse toetada õpilaste vaatlusvõime, iseseisva mõtlemise, fantaasia ja huvide arengut.[163] Õppetöö planeeritakse päeva- või nädalateemade kaupa ning valitud teemat käsitletakse mitmes

[158] PGS, § 25 lg 2: 1-9 klass vastavalt: 20, 23, 25, 25, 28, 30, 30, 32, 32.
[159] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 5.6.8.
[160] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 5.6.8.
[161] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 4.8.
[162] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 5.6.7.
[163] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p-d 4.6 ja 5.6.2.

aines paralleelselt. Lisaks üldõpetusele on Peedu koolis loovusõpetuse tunnid, kus on lõimitud liikumine, meisterdamine, kunst, käelised tegevused, tehnoloogia- ja muusikaõpetus.[164] Koolis kasutatakse ka kuuteemasid, mille raames viiakse läbi ühistegevusi, näiteks loodusteemalisi õppeprojekte. I ja II kooliastmes on loovtööd integreeritud õppesse ja lõimingu projektidesse eesmärgiga pakkuda õpilastele võimalusi loovuse väljendamiseks ning õpitud teadmiste rakendamiseks praktilistes olukordades. III kooliastmes korraldatakse õpilastele läbivatest teemadest lähtuvaid või õppeaineid lõimivaid loovtöid ehk väljakutseid. 7.–9. klassi õpilased sooritavad õppeaasta jooksul erinevates valdkondades vähemalt kolm väljakutset. Väljakutseid võib sooritada individuaalselt või rühmas. Õpilasel on võimalik valida väljakutse asemel miniuurimistöö, mille maht vastab kolme väljakutse nõudele.[165]

2.17. Peedu koolis õpitakse B-võõrkeelt *coachiva* meetodi abil. Õppijad valivad teise võõrkeele, lähtudes oma huvidest, eesmärgiga toetada sisemist motivatsiooni keele omandamisel. Õpilased määratlevad ise teemad ja suuna, mille kaudu nad keelt õpivad. Keele-*coachi* ülesanne on luua õppeprotsessis struktuur ning suunata ja toetada õppijaid avatud küsimuste kaudu. Õppijal on roll oma õppeprotsessi kavandamises ja juhtimises. Meetodi eesmärk on toetada õppija enesejuhtimisoskuste kujunemist ja võimet rakendada keeleõppe strateegiaid iseseisvalt ka edaspidi.[166] Õppimine põhineb õpilaste iseseisvalt valitud õpistrateegiatel, nagu muusika kuulamine, digitaalsete õpirakenduste kasutamine, keelekeskkonnas suhtlemine või koos teiste õppijatega dialoogide harjutamine. Juhul, kui koolis puudub sama keele õppija, leitakse õpilasele sobiv vestluspartner väljaspool kooli. Kõige sagedamini valivad õpilased B-võõrkeeleks soome, hispaania või saksa keele.

2.18. Peedu koolis toimub igal nädalal iseõppepäev: reedeti planeerivad õpilased oma õpitegevused, aja ja koha ise. Vanemate hinnangul aitab selline õppekorraldus õpilasi iseseisvaks toimetulekuks ette valmistada ning arendab koostööoskust, kuna õpilased saavad soovi korral õppida nii kodus kui ka koolis koos kaaslastega. III kooliastmes jagunevad ainetunnid kontaktõppeks ja iseseisvaks õpiajaks ning iganädalane iseõppepäev on osa sellest korraldusest.[167] Iseseisva töö korraldus on seotud nädala jooksul käsitletud teemadega: koostavad plakateid, loovkirjutisi või muid kokkulepitud töid. Ülesanded koostavad õpetajad. Lapsevanemate sõnul on kogemus perepõhiselt erinev olnud: mõni õpilane vajab rohkem toetust, teised töötavad iseseisvalt ja motiveeritult. Üldiselt peeti iseõppepäevi eesmärgipäraseks.

2.19. Seadusest tulenevalt tuleb õpilasi õppeveerandi või kursuse algul peamistest läbivatest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest teavitada ning kool peab looma statsionaarses õppes õppivate õpilaste vanematele võimalused sellekohase infoga tutvumiseks.[168] Määruse[169] kohaselt on õpilasel ja tema vanemal õigus saada teavet hinnete ja hinnangute kohta. Kooli õppekavas sätestatakse, et koolis seatakse iga nädala või teema alguses eesmärgid, mis aitavad õppijal oma tegevusi fokuseerida ning kujundavad arusaamist oodatavatest õpitulemustest. Tagasisidet antakse kogu õppeprotsessi vältel suuliselt, eesmärgiga toetada õppijat seatud eesmärkideni jõudmisel. Õpilased ja lapsevanemad saavad regulaarselt teavet Stuudiumi kaudu, mis võimaldab jälgida õppija arengut ja teha vajadusel õppekorralduses kohandusi.

[164] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p-d 4.6 ja 5.6.2.
[165] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p-d 6.1 ja 6.2.
[166] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 4.8.
[167] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p-d 5.6.6 ja 5.6.8.
[168] PGS, § 55 lg 3.
[169] PRÕK, § 19 lg 4.

Hindamise aluseks on riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemused ning TERA haridusfilosoofia põhimõtted. Kokkuvõtvaid hindeid või hinnanguid antakse üldjuhul kaks korda õppeaastas ning need kajastatakse perioodi tunnistusel.[170] Tunnistusel esitatakse hinnangud kategooriatena, nagu „väga hästi" ja „hästi". Arvestuslik hinnang („arvestatud") antakse tavaliselt juhul, kui õpitulemuste saavutatuse tase jääb 80–90% vahele, ning see kajastub poolaastahinnanguna. Lapsevanemad kirjeldasid, et tagasiside on detailne ja sisutihe, hõlmates nii tugevusi kui ka valdkondi, mis vajavad harjutamist, ning esitatakse viisil, mis on arusaadav nii lapsele kui lapsevanemale. Kokkuvõtval hindamisel arvestatakse õppija õppest osavõttu ning tema teadmisi ja oskusi. Peedu koolis rakendatakse nii eristavat kui ka mitteeristavat hindamisviisi. Suuremate tööde puhul märgitakse võimaluse korral ka protsentuaalne tulemus. Mitteeristava hindamise korral määratakse õpitulemus, mille saavutamisel või ületamisel märgitakse tulemusena „arvestatud" ning sellest madalama taseme korral „mittearvestatud". Peedu koolis lisatakse mitteeristava hindamise puhul tunnistusele ka kirjalik selgitus õppija edasijõudmise kohta[171]. Järelevalves läbiviidud vestlustel märgiti, et õpilase jaoks on kõige olulisem vahetu suuline tagasiside klassiruumis. Lapsevanemate hinnangul on oluline õpetaja suhtumine ja tagasiside andmise viis. Õpilaste hinnangul toetab kirjeldav tagasiside õppimist rohkem kui viiepallisüsteemipõhine hindamine, kuna ei keskenduta üksnes numbrilisele tulemusele. Õpilased tõid esile, et nende jaoks on olulisem õppida ja teemadest aru saada.

Põhikoolis antakse kaks korda õppeaastas hinnang ka õpilase käitumisele ja hoolsusele. Hinnagu koostavad klassijuhataja (III kooliastmes tiimijuht) koostöös aineõpetajate ja õpilasega. Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid tutvustatakse õpilastele õppeaasta alguses. Kohustuslikest ja suurematest töödest teavitatakse Stuudiumi kaudu vähemalt nädal enne töö toimumist.[172] III kooliastmes edastatakse lapsevanematele iganädalane nädalakiri, milles antakse ülevaade tehtud tegevustest ja planeeritud plaanidest, võimaldades hoida regulaarset infovahetust.

2.20. Koolis on elektroonilised klassipäevikud, kasutatakse Stuudiumi keskkonda. Direktori sõnul on Stuudiumi täitmise kohta olemas kokkulepped: õpetajad peavad oma tunnid, kodused ülesanded ja märkused sisestama jooksvalt, hiljemalt nädala lõpuks peavad olema kõik tunnid korrektselt sisse kantud. Õpetajad kinnitasid, et täidavad Stuudiumis päevikuid enamasti iga päev, sisestavad tundide info ja kodused ülesanded. Tagasiside ja individuaalsed kirjeldused märgitakse samuti Stuudiumisse, kuid lisaks antakse õpilastele tundides suulist tagasisidet ning tehakse kirjalike tööde kohta märkusi: kirjutatakse töödele, mis on hästi, mis halvasti, kajastatakse kaasatöötamist, enesekindlust, esinemisoskust ja tunniks ettevalmistamist. Lapsevanemad kinnitasid, et Stuudiumis on vajalik info olemas. Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpilased olid hindamispraktikaga rahul ning õpilaste sõnul hindavad õpetajad neid õiglaselt, piisavalt ja arusaadavalt.

2.21. 13.11.2025 seisuga olid kõik õpetajad päevikuid täitnud ja hinnangud olemas, kuid kõiki tunde ei olnud sisse kantud.[173] Juhtkond kinnitas, et edaspidi rakendatakse praktikat, et kõik tunnid kantakse sisse vastavalt tunniplaanile, märkides iga ainetunni juurde selle kestuse.

2.22. Järelevalves vaadeldi kokku nelja õppetundi: keemia, füüsika, üldõpetuse ja B-võõrkeele tundi. Tunnivaatluste eesmärk oli saada ülevaade, mil viisil antakse koolis õpetajatele tunnivaatlusest tagasisidet. Kõik tunnid toimusid ruumides, kus oli võimalik

[170] „Tartu Erakooli õppekava üldosa", p 9.4.
[171] „Tartu Erakooli õppekava üldosa", p 9.5.
[172] „Tartu Erakooli õppekava üldosa", p 9.4.
[173] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord", § 12 lg 4.

mööblit ümber paigutada, õpilased paiknesid kas gruppide kaupa või nii, et said üksteist jälgida. Klassides oli tehnilisi vahendeid ja õpetajad kasutasid neid. Enamasti andsid õpetajad kogu klassile ühesuguseid ülesandeid, lasid õpilastel nii suuliselt vastata kui kirjalikke töid teha, jälgisid kõiki õpilasi. Õpilased töötasid kaasa, olid julged, vastasid meeleldi. Igas tunnis oli liikumist ja katsetamist, toodi elulisi näiteid. Üldõpetuse tunni läbiviimiseks kasutati loovalt kogu koolimaja ruumi. Õpetajad lõimivad erinevaid aineid ning õpilased tegid paaris- ja grupitöid. Tunnid olid hästi läbi mõeldud, tõhusad ja huvitavad. Tunde tagasisidestades oli direktor toetav ja positiivne, tagasiside oli edasiviiv ja konstruktiivne ning õpetajal oli võimalus enda tundi reflekteerida.

2.23. Ettepanekud direktorile

2.23.1. Hinnata, kes peaksid esinduskogusse kuuluma, ning vajadusel korrigeerida põhikirja, et ametikohapõhised rollid omavahel ei kattuks, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.3 esitatud selgitusi.
2.23.2. Järgida esinduskogu protokollide koostamisel analoogia korras õppenõukogu protokollidele kehtestatud nõudeid, tagamaks protokollide piisav sisukus, läbipaistvus ja tõendusväärtus.
2.23.3. Kajastada kooli põhikirjas õppekorralduse ja arendustegevusega seotud organite töökord, ülesanded ja pädevus, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.10 esitatud selgitusi, et tagada kooli organisatoorse toimimise läbipaistvus ning selgem ja ühtsem asjaajamine.
2.23.4. Korrigeerida kooli põhikirja selliselt, et sisseastumistingimused ning vastuvõtu- ja väljaarvamise kord vastaksid tegelikule praktikale ning tagaksid selge ja üheselt mõistetava ülevaate kooli vastuvõtu ja väljaarvamise tingimustest ning korrast, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.13.1 esitatud selgitusi.
2.23.5. Märkida „Tule meile!" rubriigis kodulehel viide põhikirjale, milles on kehtestatud kooli vastuvõtu tingimused ja kord, et tagada lihtne ja selge juurdepääs olulisele teabele, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.13.2 esitatud selgitusi.

2.23.Ettekirjutused pidajale

2.23.1. Tagada õppetöö toimumine tegevusloaga määratud tegevuskohas vastavalt erakooliseaduse § 5 lõikele 2, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.1. esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.
2.23.2. Täiendada põhikirja vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 73 lõigetele 1 ja 9, erakooliseaduse § 21 lõike 2 nõuetele, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.2 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.
2.23.3. Määrata esinduskogu liikmed vastavalt erakooliseaduse § 21 lõikele 1 ja Tartu Erakooli põhikirjale, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.3 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.
2.23.4. Tagada kooli nõukogu (esinduskogu) ülesannete ja töökorralduse kooskõla põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 73 lõikega 1^1, erakooliseaduse § 21 lõikega 3 ning kooli põhikirjas sätestatuga, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.4 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.
2.23.5. Tagada kooli õppenõukogu toimimine täielikus vastavuses haridus- ja teadusministri 23.08.2010 määrusele nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord", arvestades käesoleva õiendi punktides 2.5, 2.6 ja 2.8 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.
2.23.6. Tagada kooli õppenõukogu protokollide vastavus haridus- ja teadusministri 23.08.2010 määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord" § 5 lõikes 8 sätestatud

nõuetega, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.7 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.

2.23.7. Tagada, et õppeaasta algus- ja lõpukuupäevad oleksid kooli sisedokumentatsioonis kehtestatud vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 24 lõikes 1 sätestatule, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.12 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.

2.23.8. Viia kooli sisedokumentatsioon omavahel kooskõlla, arvestades käesoleva õiendi punktides 2.12 ja 2.14 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.

2.23.9. Lähtuda haridus- ja teadusministri kehtestatud koolivaheaegadest erinevate koolivaheaegade kehtestamisel põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 24 lõikes 7 sätestest, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.12 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.

2.23.10. Viia kooli vastuvõtu ning koolist väljaarvamise tingimused ja kord kooskõlla põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 27 lõike 4, § 28 lõike 5 ning erakooliseaduse § 12 lõike 2 nõuetega, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.13 ja selle alapunktides esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.

2.23.11. Tagada, et kooli päevakava kajastaks põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõike 6 kohaselt kõigi õppetegevuste ja õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, sh huviringide ja projektiõppe järjestust ja ajalist kestust, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.14 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.

2.23.12. Viia kooli tunnijaotusplaan ning õpilaste nädala õppekoormus kooskõlla põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikega 2, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõigetega 3 ja 4, arvestades käesoleva õiendi punktis 2.15 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.

III. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUSE JA TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE KOOLIS

3.1. PGSi[174] kohaselt tuleb koolis läbi viia sisehindamist, sisehindamine peab olema pidev protsess, mille eesmärk on tagada õpilase arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks tuleb välja selgitada kooli tugevused ja parendusvaldkonnad ja nendest lähtuvalt koostada arengukava. Sisehindamisel peab analüüsima õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hindama nende tulemuslikkust. Kooli sisehindamise korra kehtestab direktor[175], andes selle eelnevalt arvamuse andmiseks esinduskogule[176].

Järelevalves esitatud dokumentide ja direktori kinnituse kohaselt[177] on Peedu kooli sisehindamise kord sätestatud eraldi peatükina Peedu kooli arengukavas[178]. Kuivõrd sisehindamise kord on esitatud arengukava osana ja arengukava on kinnitanud[179] pidaja, ei ole olnud direktoril võimalik täita kooli enda sisehindamise korda egja seadusest tulenevat kohustust. Pidajal puudub pädevus sisehindamise korda kinnitada.

Sisehindamise korra eelnõule peab andma arvamuse esinduskogu.[180] Ärakuulamisel esitas pidaja 09.01.2026 digitaalselt allkirjastatud esinduskogu 08.03.2023 protokolli, millest nähtub arengukava eelnõud puudutav arutelu. Sellest tulenevalt on võimalik jaatada, et esindukogu on mh sisehindamise korraga enne kehtestamist tutvunud.

---

[174] PGS, § 78 lg 1.
[175] PGS, § 71 lg 2 p 8 kooskõlas § 78 lg-ga 3.
[176] PGS, § 78 lg 3 kooskõlas § 73 lg 1^1 p 12.
[177] Direktori 29.09.2025 dokument „Nimekiri puuduvatest dokumentidest“.
[178] „TERA Peedu kooli arengukava 2023-2026“, pt 4.
[179] HESA 05.04.2023 käskkiri nr H-230405-1 „TERA Peedu kooli arengukava 2023-2026 kinnitamine“ p 1.
[180] PGS, § 78 lg 3 kooskõlas § 73 lg 1^1 p 12.

3.2. Järelevalves esitatud sisehindamise kord (arengukava 4. peatükk) sätestab sisehindamise üldise eesmärgi ja analüüsitavad valdkonnad – õppe- ja kasvatustegevus ja juhtimine –, kus mh hinnatakse nende tulemuslikkust.[181] Sellegi poolest ei võimalda dokument hinnata, kuidas on koolis tagatud sisehindamise läbiviimine kui pidev protsess ega kuidas saadud tulemuste alusel kujundatakse tugevused ja parendusvaldkonnad. Sellisel kujul ei ole dokumendi alusel võimalik veenduda, et sisehindamine täidab PGSis ja dokumendis endas sätestatud eesmärki tagada kooli jätkusuutlik areng ja õpilaste hea ettevalmistus toimetulekuks järgmises kooliastmes[182] ning selgitada välja, kuidas õppeasutus täidab kooli põhikirjas sätestatud ja riigi poolt antud ülesandeid[183]. Ärakuulamisel märkis kool, et seadus ei sätesta sisehindamise detailsusastet. Selgitus on teadmiseks võetud, kuid ei muuda järelevalve seisukohta, kuna järelevalve ei hinda dokumendi detailsust, vaid selle piisavust seaduses sätestatud sisehindamise eesmärgi täitmise hindamiseks.

3.3. Sisehindamise korra kohaselt koordineerib sisehindamist direktor, kaasates haldusjuhi, õppejuhid, õpetajad ja õpilased.[184] Kui kool otsustab sisehindamise korras kajastada sisehindamisse kaasatud sihtgruppe, peab seda sätet praktikas ka järgima. Dokumendi järgi planeeritakse sisehindamist mh tegevuskavades (üldtööplaanides) ning seda teostatakse regulaarselt kogu õppeaasta vältel. Järelevalves esitatud dokumentatsioonist nähtub, et nii 2024/2025. õppeaasta üldtööplaanis kui 2025/2026. õppeaasta üldtööplaanis on tegevuste ja ülesannete loetelus mh sisehindamine, mida täidetakse pidevalt ning mille täitmise eest vastutavateks isikuteks on koolikoha juht ja õppejuht[185], kes teostavad sisehindamise kontrolli [186]. Järelevalves ei leidnud kinnitust, kuidas on sisehindamise protsessis rakendatud sisehindamise korras nimetatud haldusjuhi roll. Ärakuulamisel selgitas kool, et Peedu kooli haldusjuhi ülesandeid täidab pidaja haldusjuht.

3.4. Määruse[187] kohaselt arutab õppenõukogu sise- ja välishindamise tulemusi ning teeb nende põhjal juhtkonnale ettepanekuid kooli arendamiseks. Sisehindamise kord täpsustab, et õppeaasta sisehindamise kokkuvõte arutatakse läbi õppenõukogu viimasel koosolekul ning tuvastatud parendusvaldkonnad võetakse aluseks järgmise õppeaasta üldtööplaani koostamisel.[188] Õppeaasta lõpus tuleb õppenõukogus analüüsida sisehindamise tulemusi ning kaasnev arutelu, tehtud järeldused ja otsused peavad olema õppenõukogu protokollis kajastatud[189]. Järelevalves esitatud dokumentidest kajastavad (kaudselt) sisehindamist õppenõukogu protokollid[190]. Protokollide sisu on napisõnaline, keskendutakse peamiselt ühe õppeperioodi, trimestri või õppeaasta lühikokkuvõtetele, peamiselt õpilaste, eriti tuge vajavate ja koduõppel olevate õpilaste edasijõudmise ning vastamiskohustuse täitmisele.

[181] Sisehindamise kord, p 2.2.
[182] Sisehindamise kord, p 2.3.
[183] Sisehindamise kord, p 2.4.
[184] Sisehindamise kord, p 3.2.
[185] „TERA Peedu kooli üldtööplaan 2024/2025. õppeaastal“, „TERA Peedu kooli üldtööplaan 2025/2026. õppeaastal“.
[186] Sisehindamise kord, p 3.4.
[187] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 5.
[188] Sisehindamise kord, p 3.5.
[189] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 8.
[190] Peedu kooli õppenõukogu õppenõukogu 17.11.2023 koosoleku protokoll „ÕN nr 1 (17.11.2023)“, 22.02.2024 koosoleku protokoll „ÕN nr 2 (22.02.2024)“, 28.05.2024 koosoleku protokoll „ÕN nr 3 (28.05.2024)“, 20.01.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 1 (20.01.2025)“, 31.01.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 2 (31.01.2025)“, 28.05.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 3 (28.05.2025)“, 14.08.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 4 (14.08.2025)“.

Õppeaasta viimaste koosolekute protokollid[191] kajastavad iseõppepäeva korraldust, arenguvestluste korda ja kodukorda, kuid nende ülevaatamine on dokumenteeritud üksnes päevakorrapunktina ning protokollis puudub sisuline arutelu. 28.05.2025 õppenõukogu protokollis[192] seati uue õppeaasta eesmärgiks vaid II ja III kooliastme edasiarendamine ilma sisuliste põhjendusteta, sise- ja välishindamise tulemusi õppenõukogu ei arutanud ning kooli juhtkonnale õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks ettepanekuid ei ole teinud. Protokollide põhjal ei ole tuvastatav, et kooli sisehindamine toimub süsteemselt, kas kooli sisehindamise korda reaalselt ka järgitakse ning millistele andmetele ning analüüsi tulemustele tuginedes koostatakse uueks õppeaastaks üldtööplaan.

3.5. Sisehindamist tuleb teha kord arengukava perioodi jooksul[193] ehk Peedu kooli puhul vahemikus 2023–2026. Peedu kooli sisehindamise korra kohaselt koosneb sisehindamissüsteem sisekontrollist ja enesehindamisest ning sisehindamise tulemused esitatakse aruandena.[194] Kooli direktori kinnitusel esitatakse sisehindamise aruanne dokumendina kord arengukava perioodil, eeldatavalt 2026. aasta kevadel, ning see on sisendiks kooli uuele arengukavale[195]. Järelevalve ajal veel nimetatud aruannet ei koostatud.

3.6. Kooli järjepideva arengu tagamiseks koostatakse arengukava, mis on haridusasutuse üks alusdokumente ning milles määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad.[196] Peedu koolil on oma eraldiseisev arengukava[197]. Arengukava koostatakse kolmeks aastaks, sellele perioodile planeeritakse ka regulaarne sisehindamine.[198] PGSi[199] järgi kinnitab arengukava kooli pidaja (või pidaja volitatud isik) ning sellele annab omapoolse sisendi esinduskogu ja õppenõukogu. Järelevalvele esitati Peedu kooli arengukava aastateks 2023–2026, mis on kinnitatud pidaja poolt 05.04.2023[200]. Nimetatud käskkirjalt ega muudest järelevalves esitatud dokumentidest ei nähtu, et õppenõukogu oleks arvamust avaldanud. Ärakuulamisel esitas pidaja 09.01.2026 digitaalselt allkirjastatud esinduskogu 08.03.2023 protokolli, millest nähtub arengukava eelnõud puudutav arutelu. Arengukava koostatakse sisehindamise tulemustest lähtuvalt, kuid arengukavas ei ole arenguvaldkondade valiku puhul sisehindamisele, sh parendusvaldkondadele, viidatud. Millistele tugevustele või parenduskohtadele arengusuunad, sh ennastjuhtiv õppija, koostöine õpetaja jne, tegelikult tuginevad, dokumendist ei selgu. Ärakuulamisel märkis kool, et arengukava on olnud aluseks III kooliastme avamise menetluses ning EraKS[201] ei kohusta arengukavas eraldi viitama sisehindamise tulemustele ega sätestama mõõdetavaid eesmärke. Selgitus on teadmiseks võetud, kuid ei muuda järelevalve seisukohta, kuna arengukava peab võimaldama hinnata, kas kavandatud arengusuunad ja eesmärgid tuginevad kooli tegelikele tugevustele ja parendusvaldkondadele ning kas arengukava täidab seadusest tulenevat eesmärki tagada kooli järjepidev areng.

3.7. Arengukava on erakooli tegevusloa üks kontrollese, millest peab nähtuma erakooli jätkusuutlikkus.[202] EraKSi[203] kohaselt sisaldab arengukava erakooli põhitegevuse ja -idee

[191] Peedu kooli õppenõukogu õppenõukogu 14.08.2024 koosoleku protokoll „ÕN nr 4 (14.08.2024)“, TERA Peedu kooli õppenõukogu õppenõukogu 14.08.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 4 (14.08.2025)“.
[192] Peedu kooli õppenõukogu õppenõukogu 28.05.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 3 (28.05.2025)“.
[193] PGS, § 78 lg 2.
[194] Sisehindamise kord, p 3.4.
[195] Direktori 29.09.2025 dokument „Nimekiri puuduvatest dokumentidest“.
[196] PGS, § 67 lg 1.
[197] „TERA Peedu kooli arengukava 2023-2026“.
[198] PGS, § 67 lg 1, § 78 lg 2.
[199] PGS, § 67 lg 2.
[200] HESA 05.04.2023 käskkiri nr H-230405-1 „TERA Peedu kooli arengukava 2023-2026“.
[201] EraKS, § 7 lg 1.
[202] EraKS, § 5^5 p 3.
[203] EraKS, § 7 lg 1 p 1.

kirjeldust, sealhulgas arenguprintsiipide ja -suundade, pakutava koolitusteenuse ning kasutatava tööjõu ülevaadet, samuti riskianalüüsi koos riskide maandamise võimalustega. Lisaks tuleb esitada teave finantsressursside olemasolu või kavandatavate allikate kohta ehk finantsandmed, mis kajastavad finantsolukorra prognoosi vähemalt nominaalse õppeaja ulatuses.[204] Arengukava sisuline eesmärk on tõendada ja veenda, et haridusasutus on suuteline järgima kvaliteetse õpikäsitluse põhimõtteid, üldhariduskooli alusväärtusi[205] ja täitma oma ülesandeid[206] korrektselt ja kooskõlas kehtivate õigusaktidega. Ärakuulamisel selgitas kool, et arengukavas ei ole esitatud detailsemaid andmeid finantsseisu ja prognooside kohta, kuna tegemist on koolipidaja hinnangul delikaatsete andmetega ning erakoolide turusituatsioonis tundliku infoga. Kool viitas, et Peedu kooli finantsiline jätkusuutlikkus on osa pidaja Hariduse Edendamise Sihtasutuse üldisest finantsseisust, mida kajastavad avalikult kättesaadavad majandusaasta aruanded, ning esitas täiendava eelarvedokumendi üheks õppeaastaks. Esitatud selgitused ja dokumendid on teadmiseks võetud, kuid ei muuda järelevalve seisukohta. Erakool täidab avalikku ülesannet ning tegevusloa olemasolu eeldab koolipidajalt kohustust tõendada kavandatava haridustegevuse majanduslikku jätkusuutlikkust kogu nominaalsele õppeajale vastava perioodi jooksul, nagu on sätestatud EraKSis[207]. Järelevalvemenetluses esitatav finantsinfo on mõeldud üksnes haldusorgani poolt seadusest tulenevate nõuete täitmise hindamiseks ega tähenda andmete avalikustamist. Ühe õppeaasta eelarve ning viited pidaja üldistele majandusnäitajatele ei võimalda hinnata Peedu kooli kavandatud tegevuse jätkusuutlikkust kogu arengukava perioodi ulatuses ega seostada kavandatud arengusuundi, sh uue kooliastme toimimist, konkreetse finantsvõimekusega. Seetõttu ei ole esitatud teave piisav EraKSi tähenduses majandusliku jätkusuutlikkuse tõendamiseks.

3.8. Kooli põhitegevus- ja idee[208] on esitatud arengukavas kirjeldatud läbi missiooni, visiooni ja III kooliastme avamise põhjenduste. Arengusuundadena tuuakse välja ennastjuhtiv õppija, motiveeritud ja koostöine õpetaja ning kaasatud ja hooliv kogukond, mis on loogiliselt tuletatavad missioonist ja visioonist. Dokumendis puuduvad vastutajad, tulemuste näitajad või mõõdikud, mille abil oleks võimalik reaalselt hinnata, kas ja millises ulatuses on püstitatud eesmärgid saavutatavad. Kui valdav enamik tegevustest on kirjeldatud kui pidevad, ei ole võimalik objektiivselt hinnata, sh on raskendatud sisehindamine. Näiteks puuduvad eeldatav lapsevanemate mõtteõhtute arv, tagasiside kogumise sagedus ja rahuloluküsitluste tulemus, mis muudaks sisehindamise efektiivsemaks. Õppe- ja kasvatustegevuse iseloomustus on üldsõnaline. Kooli iseloomustades on viidatud mõningatele õppevormidele, sh iseõppepäevadele ja projektidele, tagasisidestamisel ja eneseanalüüsil põhinevale hindamisele ning koostööle spetsialistidega (psühholoog, ProTERA õpetajad jt), kuid sidusus riikliku õppekava ja eeldatavate õpitulemustega ei ole tuvastatav. Kirjeldatud ei ole kooli hindamispõhimõtteid, individuaalset õppimist toetavaid õppemeetodeid ja -vahendeid ning mitteformaalse õppe lõimimist formaalõppega, mis rõhutaks veel enam kooli eripära ja omanäolist õpikäsitlust. Ärakuulamisel leidis kool, et õppe- ja kasvatustegevuse iseloomustuse laad ja detailsus sõltub dokumendi eesmärgist ning seadus ei sätesta arengukava sisu ammendavat loetelu ega nõutavat detailsusastet. Selgitus on teadmiseks võetud. Järelevalve märgib, et selliste alusdokumentide puhul, mille eesmärk on hinnata haridusasutuse kavandatava tegevuse sisulist rakendatavust ja vastavust (era)üldhariduskoolile kehestatud ülesannetele, ei saagi seadus ette näha ammendavat vormilist loetelu kohustuslikest elementidest. Seetõttu tuleb lähtuda seaduse sisulisest nõudest, mille kohaselt peab arengukava olema piisavalt sisukas ja konkreetne, et

[204] EraKS, § 7 lg 1 p 2.
[205] PGS, § 3.
[206] PGS, § 4.
[207] EraKS, § 7 lg 1 p 2.
[208] EraKS, § 7 lg 1 p 1.

võimaldada objektiivselt hinnata, kas kirjeldatud õppe- ja kasvatustegevus on rakendatav ning kooskõlas riikliku õppekava ja kooli ülesannetega. Käesoleval juhul ei võimalda arengukava esitatud kujul sellist hinnangut anda.

3.9. Erakooli kasutatava tööjõu kirjeldus ning riskianalüüs kui kohustuslikud arengukava elemendid on jäetud kirjeldamata. Tööjõu kirjeldus piirdub kahe tugispetsialisti ja koduõppe koordinaatori nimetamisega. Puudub info, kas asutusel on õppeteenuse osutamiseks piisavalt inimressurssi, sh kvalifikatsiooninõuetele vastavaid pedagooge. Kirjeldatud ei ole näiteks õpetajate koormust ega kompetentsinõudeid. Arengukava fookuses on motiveeritud õpetaja, kuid dokument ei ava, kuidas koolis tagatakse personali motiveeritus. Kui kool teeb koostööd väliste spetsialistidega, tuleks märkida, mil moel see koostöö avaldub ning kas nende kaasamine on regulaarne, vajadus- või projektipõhine. Riskianalüüs ei kirjelda ainsatki konkreetset riski ega sisalda ühtegi realistlikku või rakendatavat meedet nende maandamiseks. Arengukavas väidetakse vaid, et uue (III) kooliastme loomine ei too kaasa märgatavaid väljaminekuid ning kaasnevad riskid on hajutatud. EraKSi kohaselt peab just arengukava sisaldama metoodilist ja praktilist iseloomustust, mille alusel saab hinnata, kas kavandatav tegevus ja õppekorraldus on ka reaalselt sisuliselt elluviidav ja jätkusuutlik. Jätkusuutlikkuse hindamisel on oluline hinnata nii kavandatud haridustegevuse korraldust kui ka majanduslikku võimekust. Kooli arengukava ei sisalda lisaks eelnevale finantsandmed, mis kajastavad arengukava perioodi konkreetset ja struktureeritud finantsolukorra prognoosi[209], kust nähtuks mh õppemaksupõhine prognoos, tulude ja kulude tasakaalu analüüs, rahavoo planeering ning eelarve jagunemine aastate lõikes. Dokumenti tuleb vastavalt täiendada, kuivõrd eelnevast lähtudes ei ole võimalik pidada TERA Peedu kooli arengukava EraKSi[210] tähenduses jätkusuutlikuks ega saa hinnata esitatud arengukava piisavaks. Ärakuulamisel esitas kool dokumendi „PeeduTERA III kooliastme õpetajad", milles on toodud III kooliastme õppeainete kaupa tundide arv ning võimalik õpetajate koormuse või uute töökohtade kujunemine. Esitatud dokument on teadmiseks võetud, kuid ei muuda järelevalve seisukohta, kuna see ei ole osa kooli arengukavast, ei sisalda teavet õpetajate kvalifikatsiooni ega tööjõukulude kohta ning ei võimalda hinnata, kas kavandatud tööjõu kasutamine on kogu arengukava perioodil jätkusuutlik.

3.10. Seadusest tulenevalt esitab direktor kord aastas esinduskogule ülevaate arengukava täitmisest.[211] Järelevalves esitas kool Peedu kooli esinduskogu 2023/2024. ja 2024/2025. õppeaasta koosolekute protokollid[212]. Protokollide põhjal arengukava täitmisest ülevaateid antud ei ole. Direktori selgituste kohaselt küsitakse lastevanemate arvamust Peedu kooli lastevanemate mõtteõhtutel ning esinduskogule on vastav teave edastatud, kuid see ei kajastu järelevalves esitatud dokumentides. Kuigi esinduskogu koosolekute protokollidele ei ole kehtivate õigusaktidega kehtestatud vormi- ja sisunõudeid, on soovitatav järgida analoogselt õppenõukogu protokollidele sätestatud tingimusi ja kohustuslikke elemente[213]. Ärakuulamisel selgitas kool, et direktor on esinduskogule esitanud sisehindamise ülevaateid, mida kool seostab arengukava täitmisega. Esitatud protokollidest nähtub, et esinduskogule on tutvustatud sisehindamise aruandeid ning need on võetud teadmiseks. Selgitus on teadmiseks võetud, kuid ei muuda järelevalve seisukohta, kuna protokollidest ei nähtu arengukava täitmise terviklikku ülevaadet ega hinnangut arengukava eesmärkide elluviimisele, nagu seadus ette näeb.

[209] EraKS, § 7 lg 1 p 2.
[210] EraKS, § 5[5] p 3.
[211] EraKS, § 20 lg 3, § 21 lg 3 p 3.
[212] Peedu kooli esinduskogu 08.09.2023, 29.03.2024, 12.09.2024 ja 28.03.2025 koosoleku protokollid.
[213] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord", § 5 lg 8.

3.11. Pidaja on kohustatud tagama arengukava avalikustamise kooli veebilehel.[214] TERA ametlikul kodulehel ei ole Peedu kooli arengukava avaldatud. Ärakuulamisel märkis kool, et Peedu kooli arengukava on ärakuulamise käigus avaldatud TERA kodulehel.

3.12. Kooli õppekavas on kirjutatud, et motiveeritud ja koostöise õpetaja arengu toetamiseks toimub vähemalt kord aastas vestlus vahetu juhiga ning tuge pakutakse jooksvalt. Ühine koostöö toimub koolikoha õppenõukogus ja iganädalastel koosolekutel. Õpetajad külastavad üksteise tunde ning juhtkond viib samuti läbi tunnivaatlusi.[215] Õppenõukogu esindajad kinnitasid, et tunnivaatlused, iganädalased koosolekud ja õppenõukogu koosolekud toimuvad. Kord õppeaastas toimub TERA üksustes töötavate õpetajate ühine arengupäev. Igas TERA koolikohas, sh Peedu koolis korraldatakse õpetajate võimestatuse uuringut.[216] Juhtkonna ja õppenõukogu esindajate kinnitusel kasutatakse koolis Tallinna Ülikooli rahuloluküsitluse formaati, õpetajatega viiakse läbi mh motivatsiooniküsitlus. Pidaja sõnul on tema ülesanne jälgida kõikide koolikohtade käekäiku, kasutatavaid õppemeetodeid ning nende tulemusi. Need andmed viiakse hiljem koolijuhtidele. Näiteks viimase kolme aasta vältel on pidaja jälginud õpetajate heaolu taset, sh läbipõlemise riski. Selgus, et õpetajad sooviksid hoida oma fookust rohkem õpetamisel kui kooliürituste korraldamisel, mistõttu võeti tööle huvijuht ning töötatakse läbipõlemise ennetamise ja tugimeetmete võimaldamisega. Õppekava[217] kohaselt ja õpetajate kinnitusel toimub vähemalt üks kord õppeaastas iga töötaja arengu toetamiseks vestlus oma vahetu juhiga, mida nimetatakse ka „tugimise vestluseks“. Vestlus on vabas vormis kohtumine vahetu juhiga, kus arutatakse tööalaseid õnnestumisi, arenguvajadusi ja juhtkonna poolt pakutavat tuge. Vestlusele eelneb küsitluse täitmine

3.13. Peedu kool osaleb riiklikus rahulolu-uuringus, mis viiakse läbi 4., 8. ja 11. klassi õpilaste, samuti õpetajate ja lapsevanemate seas. Lapsevanemate kinnitusel on nad teadlikud koolis läbiviidavatest rahulolu-uuringutest ning on nendes osalenud. Uuringute tulemusi on lapsevanematele tutvustatud nii lapsevanemate koosolekutel kui ka Stuudiumi kaudu. Rahuloluküsitlustele järgneb lapsevanemate mõtteõhtu, kus arutatakse läbi tugevused ja puudujäägid. Viimasel mõtteõhtul oli fookuses II kooliastme õpilaste koolirõõmu hoidmine ja tõstmine. Mõtteõhtu tulemusel on koolis algatatud projektitunnid, mis asendavad I kooliastme huviringitunde (vt käesoleva õiendi punkt 2.16). Senine tagasiside on juhtkonna sõnul väga hea, õpilased on motiveeritud ja rahul. Käsitletud on ka B-võõrkeele õpet ja iseõppepäeva töö korraldust.

3.14. Kooli üldtööplaan on õppe- ja kasvatustegevuse dokument, mis määratleb ühe õppeaasta tegevuskava ning peab lähtuma kooli arengukavast, õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise õppeaasta töö analüüsist.[218] Haridus- ja teadusministri määruse[219] kohaselt koostatakse üldtööplaan tegevusvaldkondade kaupa alapunktidena ning igas alapunktis tuleb selgelt määratleda vastavad ülesanded, kavandatavad tegevused, vastutajad ning nende elluviimise tähtajad. Üldtööplaani kinnitab õppenõukogu enne õppeaasta algust[220]

[214] EraKS, § 7 lg 2 kooskõlas PGS, § 67 lg 3, § 69 lg 1.
[215] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 4.1.2.
[216] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 4.1.2.
[217] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 4.1.2.
[218] PGS, § 70 lg 1 p 1 kooskõlas haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § -ga 4.
[219] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 1.
[220] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 2.

ning plaani täitmise eest vastutab kooli direktor[221].

2024/2025. õppeaasta üldtööplaanile anti hinnang ja heakskiit õppenõukogu koosolekul.[222] Üldtööplaanis on püstitatud valdkondade kaupa tegevused, ülesanded, tähtajad ja vastutajad. Üldtööplaan lähtub koolikoha arengukavast ja õppekavast ning õppeaasta üldeesmärkidest. 2024/2025. õppeaasta eesmärkideks püstitati III kooliastme käivitamine ning I ja II kooliastmes õpistrateegiatele ja tugevustele põhineva õppe juurutamine. Dokumendis seatakse eesmärgid kooli juhtimiseks, personali arendamiseks, koostööks, ressursside haldamiseks, õppe ja sündmuste korraldamiseks. Kirjeldatud on regulaarsed tegevused (nädalakoosolekud, sisehindamine, Stuudiumi haldamine), iga-aastased kohustused (arenguvestlused, tervisekontroll, sisekontroll) ning projekti- või sündmuspõhised ettevõtmised (talgupäevad, aktused, õpilasüritused). III kooliastme käivitamist toetavad juhi ja õppejuhi tasandil planeeritud juhtimistegevused, regulaarne õpetajate koostöö ning õppekava ülevaatus. I ja II kooliastme õpistrateegiate ning tugevuspõhise õppe juurutamist toetavad õpetajatele planeeritud seminarid ja koolitused, koostöövestlused ning õpilaste arenguvestluste regulaarne läbiviimine. Strateegiliste eesmärkide tegevusnäitajaid, mille järgi subjektiivselt üldtööplaani täitmist ja efektiivsust hinnata, võiks olla kirjeldatud rohkem.

Protokolli[223] põhjal vaadati 2025/2026. õppeaasta üldtööplaan üle ning otsustati vastu võtta õppenõukogu koosolekul. Üldtööplaanis on määratletud Peedu kooli tegevused, tähtajad ja vastutajad kogu õppeaasta lõikes. Direktori sõnul alustati dokumendi koostamisega kevadel. Võrreldes 2024/2025. õppeaasta üldtööplaaniga on üleminek loogiline. Kui eelmisel õppeaastal keskenduti III kooliastme käivitamisele ning I ja II kooliastme õpistrateegiate juurutamisele, siis uues üldtööplaanis on fookus suunatud käivitatud struktuuride edasiarendamisele ja süvendamisele. Põhivaldkonnad (sisehindamine, õpetajate koostöö, õppekava ülevaatus, arenguvestlused) on jätkuvalt olemas, samas on lisandunud uusi elemente, mis loogiliselt tulenevad varasemate tegevuste edenemisest – näiteks identiteedi hoidmisele suunatud tegevused, visuaalse identiteedi kasutamise rõhutamine ning õpilastelt süsteemsem tagasiside kogumine. Sarnaselt 2024/2025. õppeaasta üldtööplaanile on tegemist pigem üldsõnalise dokumendiga. Näiteks plaanitakse korraldada vajadusel töötajate individuaalseid koolitusi ja teha pidevalt huvigruppidega koostööd, kuid millised on koostöö sisulised eesmärgid, temaatika või oodatavad tulemused, dokumendist ei selgu. Kui puuduvad konkreetsed tegevused, tegevusnäitajad, ei ole võimalik üldtööplaani täitmist hinnata.

3.15. Sisehindamise korra kohaselt on üldtööplaani koostamise aluseks eelneva õppeaasta sisehindamise kokkuvõttes tuvastatud parendusvaldkonnad. Kumbki üldtööplaan sellistele parenduskohtadele ja sisehindamise kokkuvõttele ei viita.[224]

3.16. Positiivsena saab välja tuua, et mõlema õppeaasta üldtööplaanis on arengukava kesksete fookuste – iseseisev ja ennastjuhtiv õppija, motiveeritud õpetaja ning hooliv ja kaasatud koolikeskkond – toetamist sisuliselt arvestatud. Iseseisva õppe päevad, arenguvestlused, õpetajate koolitused ja seminarid ning koostöö perede ja kogukonnaga näitavad, et üldtööplaan lähtub arengukavast. Samas ei ole need fookusvaldkonnad plaanis selgelt esile toodud, mistõttu ei ole lugejale üheselt nähtav, millised tegevused toetavad konkreetseid arengusuundi. Üldtööplaani koostamisel võiks kaaluda fookusvaldkondade eraldi

[221] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 2.
[222] Peedu kooli õppenõukogu 14.08.2024 koosoleku protokoll „ÕN nr 4 (14.08.2024)“.
[223] Peedu kooli õppenõukogu 14.08.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 4 (14.08.2025)“.
[224] Sisehindamise kord, p 3.5.

väljatoomist koos neid toetavate tegevuste ja ülesannetega.

3.17. Ettepanekud direktorile

3.17.1. Kehtestada arengukava ja sisehindamise kord eraldiseisvate dokumentidena ning iga dokument kinnitada selleks pädeva organi poolt.
3.17.2. Täiendada kooli sisehindamise korda nii, et see kirjeldaks konkreetset ja rakendatavat sisehindamise protsessi, sh hinnatavaid valdkondi, andmete kogumise viise, kasutatavaid hindamisvahendeid, vastutajaid, analüüsi põhimõtteid ja väljundeid.
3.17.3. Üldtööplaanide koostamisel struktureerida arengukava kesksete põhimõtete toetavad tegevused eraldi valdkondadena, et tagada nende sisuline seos arengukavaga.

3.18. Ettekirjutused pidajale

3.18.1. Tagada, et õppenõukogu arutab läbi sisehindamise tulemused ning protokollib selle kooskõlas haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ §-dega 2 ja 4, arvestades käesoleva õiendi punktis 3.4 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.
3.18.2. Tagada kooli arengukava vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-de 3,4, 27 ja 72 lõikele 2 ning erakooliseaduse § 7 lõikele 1 ja § 5^5 punktile 3, ning esitada see kinnitamiseks pädevale organile koos õppenõukogu ja esinduskogu arvamusega, arvestades käesoleva õiendi punktides 3.6–3.9 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.
3.18.3. Tagada, et direktor esitaks esinduskogule kord aastas arengukava täitmise ülevaade vastavalt erakooliseaduse § 20 lõikele 2 ja § 21 lõike 3 punktile 3 ning tagada ülevaate kajastamine esinduskogu protokollides, arvestades käesoleva õiendi punktis 3.10 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.

IV. ÕPILASTE ARENGU TOETAMINE NING KOOLI TUGEVUSED JA PARENDUSVALDKONNAD

4.1. Õpilase arengu toetamiseks tuleb temaga korraldada vähemalt kord õppeaastas arenguvestlus, mille käigus lepitakse kokku edasise õppe korraldamine ja arengueesmärgid.[225] Arenguvestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ning piiratud teovõimega õpilase puhul ka seaduslik esindaja.[226] Arenguvestluse korraldamise tingimused ja korra kehtestab kooli direktor[227], esitades need enne kehtestamist arvamuse andmiseks õppenõukogule[228] ja nõukogule[229].

Järelevalves esitati nimetatud dokument koos kehtestamise käskkirjaga[230], milles on sätestatud arenguvestluste eesmärgid, korraldamise põhimõtted ja läbiviimise tingimused. Dokumendile on andnud arvamuse õppenõukogu[231], esinduskogu seda teinud ei ole. Korra kohaselt viiakse Peedu koolis arenguvestlusi läbi vähemalt kord õppeaastas, kuid vajadusel sagedamini[232]. Vestluse viib läbi klassijuhataja või mentor koos aineõpetajate ja

[225] PGS, § 37 lg 5.
[226] PGS, § 37 lg 6.
[227] PGS, § 37 lg 7, § 71 lg 2 p 9.
[228] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 8.
[229] PGS § 73 lg 1^1 p 11.
[230] Direktori 25.09.2025 käskkiri nr 10 „PeeduTERA õpilase arenguvestluse tingimuste ja korra kehtestamine“.
[231] Peedu kooli õppenõukogu 14.08.2025 koosoleku protokoll „ÕN nr 4 (14.08.2025)“.
[232] „PeeduTERA õpilase arenguvestluse tingimused ja kord“, p 3.1.

tugispetsialistidega juhul, kui see on vajalik.[233] Vestluse ettevalmistamisel koostab klassijuhataja vajalikud materjalid, õpilane täidab eneseanalüüsiankeedi ning lapsevanemal on võimalus omapoolsed tähelepanekud esitada.[234] Kõik kokkulepped dokumenteeritakse TERAraamatus või elektrooniliselt ning arenguvestluse kokkuvõte säilitatakse viisil, mis tagab ligipääsu õpilasele ja lapsevanemale.[235]

4.2. Ennastjuhtivuse toetamiseks on igal õpilasel oma isiklik TERAraamat[236], mis on igapäevane töövahend. TERAraamatusse tehakse igal nädalal sissekandeid seatud eesmärkide täitmise, õpikogemuste ja nädala jooksul kogetud emotsioonide kohta. Nende üle mõtisklemine aitab õpilasel mõista oma õpieelistusi, kujundada tõhusaid õpistrateegiaid ning arendada eneseabioskusi. III kooliastmes on TERAraamat juba virtuaalses vormis ning selle sisu kasutatakse nii arenguvestluste ettevalmistamisel kui ka õpilase arenguteenete kaardistamisel.[237] TERAraamatu olemasolu ja täitmine on kohustuslik, selle võimaldab igale õpilasele kool.

Direktor ja lapsevanemad kinnitasid, et arenguvestlused toimuvad. Vestlustel osalevad õpilane, lapsevanemad ja klassijuhataja ning need viiakse tavapäraselt läbi alates novembrist. Direktori selgituste kohaselt ei ole TERAraamatust eraldiseisvalt kogutud arenguvestluse kokkuvõtteid, sh neid säilitatud. Kokkuvõte on olemas vaid õpilase isiklikus TERAraamatus ning sellest tulenevalt ei olnud võimalik järelevalves saada kinnitust arenguvestluste toimumise ja nende dokumenteerimise kohta. Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpilased olid kursis arenguvestluse kontseptsiooniga, kuid segadus on tekkinud arenguvestluse formaalse ja iganädalase juhendamisvestluse eristamisel. Õpilaste selgituste järgi toimuvad tiimijuhiga iganädalased kohtumised, kus arutatakse õppe edenemist ja vajadusel tehakse individuaalseid kokkuleppeid. Vajaduspõhiselt, näiteks probleemi ilmnedes, viiakse läbi ka üks-ühele vestlusi, mis käsitlevad õppimise korraldust ja võimalikke muudatusi. Ühe õpilase kinnitusel ei ole eraldiseisvat formaalset arenguvestlust senini läbi viidud, mis viitab arenguvestluse mõiste ja senise praktika võimalikule ebaselgusele.

4.3. Kvaliteetne üldharidus peab järgima kaasava hariduse põhimõtteid.[238] Direktor peab määrama haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineerija (edaspidi *HEVKO*), kelle ülesandeks on korraldada koolisisest meeskonnatööd ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist.[239] HEVKO toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab lapsevanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edasise pedagoogilise töö korraldamiseks, õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute vajaduse hindamiseks, samuti toetab õpilase üleminekut ühelt haridustasemelt teisele. Pedagoogilis-psühholoogilise hindamise, testimise ja uuringute tulemused ning õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ja koolivälise nõustamismeeskonna (edaspidi *KVNM*) soovitused, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase IAJK-le.[240]

[233] „PeeduTERA õpilase arenguvestluse tingimused ja kord“, p 3.2.
[234] „PeeduTERA õpilase arenguvestluse tingimused ja kord“, p 4.1–4.3.
[235] „PeeduTERA õpilase arenguvestluse tingimused ja kord“, p 5.3.
[236] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 4.1.1.
[237] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 5.6.6.
[238] PGS, § 6 lg 1.
[239] PGS, § 46 lg 2.
[240] PGS, § 46 lg 7.

Direktor on järelevalves esitanud käskkirjaga[241] määranud HEVKOks ja IAJK eest vastutavaks eripedagoogi. IAJKd olid koostatud, järelevalve kestel koostati kahele lapsevanema soovil koduõppel õppivale õpilasele IÕKd. Varem ei olnud koduõppel olevatele õpilastele IÕKsid koostatud, kuid järelevalves puudus kõrvaldati. IÕKd töötatakse välja eripedagoogi kaasabil. Loodud on kolme-lahtri-süsteem, kus on toodud PRÕKiga kehtestatud eeldatavad õpitulemused, õppemeetodid ja -tegevused nende õpitulemuste ja -väljundite omandamiseks ja saavutamiseks ning IÕKga saavutatud õppetulemused. Kooli selgituste kohaselt on koduõppel õppivatele õpilastele tagatud võimalus pöörduda vajadusel kooli poole tugiteenuste saamiseks. Koduõppel olevate õpilastega suhtleb eripedagoog ning lapsevanematele on selgitatud, et raskuste ilmnemisel tuleb kooli teavitada, et korraldada õpilasele vajalik tugi või õppe ümberkorraldamine. Järelevalve raames läbi viidud vestlusel osalenud õpetajad ei teadnud, et koolis on koduõppeõpilasi.

4.4. Seadusest tulenevalt peab kool tagama õppijale tema vajadustest lähtuva toe. Õpilase õpitulemuste saavutamisel tekkinud mahajäämuse korral tuleb võimaldada üldist tuge, mis hõlmab individuaalset juhendamist, õpiabitunde ning tugispetsialistide teenuse kättesaadavust.[242] Kui üldine tugi ei ole piisav, tuleb rakendada tõhustatud või erituge KVNMi soovituse alusel.[243] HEVKO peab vähemalt kord aastas hindama soovitatud toe rakendamise mõju ja tegema ettepanekuid edasiseks.[244] Õpilase õppekavas sätestatud eesmärkide täitmiseks võib kool moodustada õpiabi- või tasemerühmi või eriklasse, lähtudes HEVKO või KVNMi soovitustest, ning korraldus peab olema põhjendatud ja ajaliselt piiratud.[245] Sellisesse rühma vastuvõtu otsustab direktor, tuginedes seadusliku esindaja nõusolekule.[246]

Peedu kool järgib neid põhimõtteid, kujundades iga õppija individuaalset õpirada ning rakendades õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtteid.[247] Õppimist toetav õpikeskkond on loodud selliselt, et see võimaldab õppijal valida temale sobivaid õppimisviise, keskendumisvõimalusi ning puhkekohti, ning kool kasutab mitmesuguseid õpistrateegiaid ja tehnoloogilisi lahendusi, et toetada individuaalseid vajadusi.[248] Õpiabi ja diferentseeritud õppe rakendamisel tegutsevad õpetajad ja tugispetsialist iganädalases koostöös, mis on suunatud õppe planeerimisele.[249] Vastavalt seaduses nõutule võimaldatakse õpilasele üldist tuge individuaalse juhendamise ja õpiabitundide kaudu ning vajaduse ilmnemisel kaasatakse tugispetsialistid.[250] Eripedagoogi kinnitusel arutatakse õpilase võimalikku toevajadust õppenõukogus või iganädalastel koostööaegadel. Õpilane saab abi kiirelt, kuivõrd kõik pedagoogid tunnevad õpilasi. Kui õpilane vajab tõhustatud või erituge, lähtub kool Rajaleidja ja HEVKO soovitustest ning rakendab meetmeid, mis võivad hõlmata IÕKd, rühmapõhist või individuaalset õpet või individuaalset tuge tunnis.[251] Kooli selgituste kohaselt on rakendatud õpilastele vajaduspõhiseid toetusmeetmeid, sealhulgas õppeainest vabastamist ning individuaalselt kohandatud õppekorraldust. Ühel õpilasel on B-võõrkeele õppimisest tehtud erand ning talle osutatakse individuaalset tuge eripedagoogi poolt. Kooli teatel esineb juhtumeid, kus lapsevanem ei ole nõustunud kooli poolt

[241] Direktori 25.09.2025 käskkiri nr 9 „PeeduTERA hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija ning õpilaste individuaalse arengu jälgimise kaartide täitmise eest vastutava isiku määramine“.
[242] PGS, § 46 lg 5.
[243] PGS, § 48 lg 1, § 49 lg 1–2.
[244] PGS, § 46 lg 8.
[245] PGS, § 46 lg 10.
[246] PGS, § 46 lg 11.
[247] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 8.1.
[248] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 8.2.
[249] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 10.3.
[250] PGS, § 46 lg 5.
[251] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 8.3.

pakutavate tugimeetmete rakendamisega, mistõttu ei ole olnud võimalik kõiki kavandatud toetusviise ellu viia.

Vajaduse korral moodustab kool väiksemaid õpirühmi, sh tiime, mentorrühmi, huviringe ja praktikumigruppe, mis võimaldavad õppimist paindlikult ning õpilase vajaduste ja huvide järgi.[252] Koostöö lapsevanemate, kooli ja tugispetsialistide vahel on korraldatud selliselt, et lapsevanemad on kaasatud õpilase toetamisega seotud otsustesse ning pöörduvad vajaduse ilmnemisel tugispetsialistide poole. Näiteks on lapsevanemad eripedagoogi soovitusel pöördunud koolivälise nõustamismeeskonna poole. Andekate või lisatuge vajavate õpilaste toetamiseks moodustatakse noppeõppe rühmi, mis annavad võimaluse tegeleda süvendatud õpitegevustega või valmistuda õpilasvõistlusteks.[253] Õpiabi- või tasemerühmadesse ning eriklassidesse vastuvõtt toimub direktori otsusel ning seadusliku esindaja nõusolekul.[254]

Kool rakendab tugispetsialistide teenuseid vastavalt õppija vajadusele ja seaduses sätestatud korrale, arvestades õppija vanust, individuaalseid eeldusi ja probleemi iseloomu.[255] Järelevalves kinnitati, et vähemalt kord hindab HEVKO koostöös tugispetsialistide ja õpetajatega õpilasele rakendatud toe mõju ning teeb ettepanekuid edaspidiseks. Vastav hindamine toimub selgituste kohaselt regulaarselt: arutatakse, kas rakendatud toetusmeetmed on olnud tulemuslikud ning millised tegevused tuleb sellest lähtuvalt kavandada. Vajaduse korral jätkatakse toetavate meetmete rakendamist või suunatakse õpilane uuesti Rajaleidja nõustamismeeskonda. Kõik asjakohased tähelepanekud kantakse õpilase IAJKle.

Lapsevanemate selgituste kohaselt on koolis õpilaste toetamine korraldatud personaalse lähenemise põhiselt. Kooli teenistuses on eripedagoog, kellel on ka logopeedi pädevus, ning õpilastel on võimalus vajaduse korral tema juurde pöörduda. Lapsevanemate hinnangul on koolis loodud keskkond, kus õpilased tunnevad end õpetajate juuresolekul turvaliselt ega pelga abi küsida. Õpilaste kinnitusel vahetub Peedu koolis tiimijuht igal õppeaastal. Õpetaja vahetumist kirjeldati kui pigem kurba olukorras, kus õpetaja koolist lahkub. Kui õpetaja jääb teist klassi juhendama ning igapäevane kokkupuude säilib, ei tajuta vahetust häirivana.

4.5. EHISe[256] andmetel on koolis 25 tuge vajavat õpilast, nende hulgas vajab kuus tõhustatud ja viis erituge. Kaheksale õpilasele on KVNMi poolt määratud õpe eriklassis. Koolis eriklasse moodustatud ei ole, kuigi esitatud dokumentide põhjal ei ole ühegi õpilase seaduslik esindaja eriklassist loobunud. Kooli hinnangul puudub vajadus eriklasside moodustamiseks, kuivõrd koolis toimubki õpe väikestes klassides (kuni 13)[257]. Erituge vajava õpilase õpetamisel tavaklassis peab arvestama KVNMi soovitusi.[258] Järelevalves antud selgituste põhjal arvestatakse soovitusi õppe korraldamisel, sh õigekirja harjutamise viiside, sobiva lugemisvara valiku ja muude õppimise toetamise meetodite osas. Õpe õpiabirühmas on määratud kooli poolt kümnele õpilasele. PGSi kohaselt määrab õpiabirühma, tasemerühma ja eriklassi õpilaste arvu direktor, lähtudes õpilaste hariduslike erivajaduste iseloomust ning kooli eripedagoogi, HEVKO ja/või KVNMi soovitustest.[259] Eripedagoogi kinnitusel on direktorile tehtud vastavaid soovitusi, eelkõige tuginedes lapsevanematelt saadud tagasisidele ja õpilaste vajaduste hindamisele. Eripedagoog töötab

[252] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 8.3.
[253] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p-d 8.3 ja 5.6.7.
[254] PGS, § 46 lg 11.
[255] Haridus- ja teadusministri 21.02.2018. a määrus nr 4 „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“, § 3 lg 2.
[256] EHIS, 12.11.2025.
[257] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 5.6.1.
[258] PGS, § 46 lg 10 ls 3.
[259] PGS, § 26 lg 5.

regulaarselt mitme klassi õpilastega ning vajaduse korral toimub koostöö Rajaleidja nõustamismeeskonnaga.

4.6. Seaduse kohaselt peab õpilasele vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse, nende teenuste rakendamiseks peab looma võimalused kooli pidaja ning teenuste rakendamist korraldama direktor.[260] Teenuseid osutatakse õppeasutuses või vanema nõusolekul muus asukohas. Teenuse osutamisel muus asukohas teeb teenuse osutaja koostööd õppeasutusega ning edastab õppeasutusele vajalikku infot teenuse sisu, mahu ning tulemuslikkuse kohta.[261]

EHISe[262] andmetel vajab eripedagoogi teenust 21, logopeedi teenust 1, sotsiaalpedagoogi teenust 1 ja koolipsühholoogi teenust 9 õpilast. Seisuga 04.11.2025 töötas EHISe andmetel koolis nõuetekohase kvalifikatsiooniga eripedagoog, kellel on ka logopeedi kvalifikatsioon. Juhtkonna selgituste kohaselt on koolis olnud võimalus tagada kõik vajalikud tugiteenused, sh TERA Tartu linna õppekohtades osutatakse teenused. Väikekooli eripära kirjeldati asjaoluna, mis võimaldab õpilasele vajaduspõhise toe rakendamist kiiresti. Eripedagoogi kinnitusel on koostöö Tartu tugispetsialistidega regulaarne ning toimib tõhusalt. Samas ei käi TERA tugispetsialistid Peedu koolis kohapeal õpilasi toetamas. Lapsevanemate nõusolekuid muus asukohas teenuse osutamiseks järelevalves ei esitatud. Lapsevanemad pöörduvad enamasti ise valitud spetsialistide poole ning tasuvad teenuse eest ise. Eripedagoog on nendega üksikjuhtudel koostööd teinud, näiteks edastanud spetsialistidele õpilase iseloomustusi. Eripedagoog selgitab välja tuge vajavad õpilased, nõustab lapsevanemaid ja õpetajaid ning teeb koduga tihedat koostööd. Eripedagoog viib läbi ka individuaaltunde ja kõneravi. Psühholoogi, sotsiaalpedagoogi ja logopeedi koolis ei olnud, kuid järelevalve kestel sõlmiti kõikide puuduolevate tugiteenuste osutajatega (koos)tööleping, kes osutavad teenust Peedu kooli õppekohas. Ärakuulamisel leidis kool, et tugiteenused on õpilastele tasuta tagatud vastavalt seadusele ning vanematel on õigus kasutada soovi korral lisaks väljaspool kooli tasulisi teenuseid. Selgitus on teadmiseks võetud, kuid ei muuda järelevalve seisukohta. Järelevalves kogutud teabe, sh järelevalve raames toimunud vestluse käigus saadud selgituste kohaselt pöörduvad lapsevanemad praktikas sageli ise valitud tugispetsialistide poole ning tasuvad teenuse eest ise. Samuti ei esitatud järelevalves lapsevanemate nõusolekuid tugiteenuse osutamiseks muus asukohas ega tõendeid teenuse sisu, mahu ja tulemuslikkuse kohta. Sellisel kujul ei ole võimalik lugeda, et tugiteenuste osutamine oleks tagatud PGSi ning selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.

4.7. Õpetajate kinnitusel on koolis konsultatsioonitunnid õpilasele, kes vajavad konkreetses õppeaines lisatuge või on tekkinud vajadus järelevastamiseks.[263] Konustltatsioonitunnid on tunniplaanis eraldi välja toodud.[264]

4.8. **Ettekirjutused pidajale**

4.8.1. Tagada tugispetsialistide teenuse osutamine vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõike 2 ja haridus- ja teadusministri 21.02.2018. a määrus nr 4 „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“, § 3 lõike 6 sätetele, arvestades käesoleva õiendi punktis 4.6 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.

[260] PGS, § 37 lg 2.
[261] Haridus- ja teadusministri 21.02.2018. a määrus nr 4 „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“, § 3 lg 6.
[262] EHIS, 12.11.2025.
[263] „Tartu Erakooli õppekava üldosa“, p 8.4.
[264] Direktori 19.08.2025 käskkiri nr 2-2 „TERA Peedu kooli 2025/2026. õa I semestri tunniplaani kehtestamine“, lisa 1, „TERA Peedu kooli I ja II kooliastme 2025/2026. õa I semestri tunniplaan“.

V. KOOLI ÕPPE- JA KASVATUTÖÖGA SEOTUD TÖÖTAJATE KVALIFIKATSIOON

5.1. Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust seaduses[265] sätestatud nõuetele ning võrreldi EHISesse kantud andmete vastavust kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

5.2. Põhikooli direktori kvalifikatsiooninõueteks on magistrikraad, juhtimiskompetentsid ning eesti keele oskus C1 tasemel.[266] Õpetajatele kehtestatud kvalifikatsiooninõuded on magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ja õpetajakutse[267], valikainete õpetajal kõrgharidus ja pedagoogilised kompetentsid.[268] Kvalifikatsiooninõuetele vastavateks loetakse ka õpetajad, õppealajuhatajad ning kutseõppeasutuste üldharidusainete õpetajad, kes on enne 1. septembrit 2013 töötanud põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses ning omandanud enne nimetatud kuupäeva erialase või pedagoogilise keskeri- või kõrghariduse, või on alates 1. juunist 2002 hariduse infosüsteemis registreeritud õppekavade alusel omandanud magistrikraadi.[269]

Eesti keele õpetajad ja eesti keeles õpetavad õpetajad peavad valdama eesti keelt C1 tasemel[270], teised pedagoogid vähemalt B2 tasemel[271].

Eripedagoogil, koolipsühholoogil ja logopeedil peab olema erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või vastav kutse[272], sotsiaalpedagoogil erialane kõrgharidus või sellele vastavat kvalifikatsiooni või sotsiaalpedagoogi kutset.[273] Eestikeelsete lastega töötavad tugispetsialistid peavad valdama eesti keelt C1 tasemel.[274]

5.3. Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsiooninõuded on seadusega määratud, on õppeasutuse kooliosas EHISe[275] andmetel kokku 20: direktor, kes töötab ka õpetajana, õppealajuhataja (koormusega 0,4), eripedagoog-logopeed ning 17 õpetajat. Kokku on õpetajaid seega 18. Kohapealse järelevalve ajal sõlmiti leping kvalifikatsiooninõuetele vastava sotsiaalpedagoogi ja koolipsühholoogiga. Nõuetele vastab eripedagoog-logopeedi, õppealajuhataja ja 11 õpetaja kvalifikatsioon. Direktoril on nõutav kvalifikatsioon direktorina töötamiseks, kuid õpetajana töötamiseks mitte. Lisaks puudub kuuel õpetajal õpetajana töötamiseks nõutav kvalifikatsioon: kolmel õpetajal puudub õpetajakutse ning kolmel nii magistrikraad kui ka õpetajakutse. EHISe andmetel ei õpi ükski neist õpetajatest tasemeõppes.[276]

---

[265] PGS, § 74[1] ja § 99.
[266] PGS, § 74[1] lg 1, Vabariigi Valitsuse 20.06.2011 määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p 6.
[267] PGS, § 74[1] lg 4.
[268] PGS, § 74[1] lg 5.
[269] PGS, § 99 lg 1.
[270] Vabariigi Valitsuse 20.06.2011 määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p-d 6, 7.
[271] Vabariigi Valitsuse 20.06.2011 määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 8 p 6.
[272] PGS, § 74[1] lg-d 7, 9, 10.
[273] PGS, § 74[1] lg 8.
[274] Vabariigi Valitsuse 20.06.2011 määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p 9.
[275] EHIS, 04.11.2025.
[276] PGS, § 75 lg 2.

5.4. Seadus sätestab, et koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab olema nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.[277] Seaduses[278] märgitud õpetajate arvu piisavuse puhul on tegemist määratlemata õigusmõistega, mille sisustamine on õigusnormi rakendaja ehk HTMi pädevuses. Õigusaktide5 kohaselt peab kõigi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon vastama kehtestatud nõuetele ning kvalifikatsiooninõuetele mittevastavus mõne õpetaja puhul on pigem ajutine erandolukord. Kooli pidajal tuleb teha kõik endast olenev, et leida kvalifikatsiooninõuetele vastavaid õpetajaid.[279]

5.5. Kooli 18 õpetajast (k.a direktor) on nõutav tõestatud kvalifikatsioon 13-l (72%), 5-l (28%) nõutavat kvalifikatsiooni ei ole. EHISe andmetel annavad õpetajad koolis kokku 215 õppetundi, neist 147 (68%) tundi õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane, ja 68 (32%) tundi õpetajad, kellel nõutav kvalifikatsioon puudub.

I kooliastmes on 68 tundi, millest 46 (68%) annavad kvalifikatsiooniga õpetajad ja 22 (32%) kvalifikatsioonita õpetajad.

II kooliastmes on 85 tundi, millest 60 (71%) annavad kvalifikatsiooniga ja 25 (29%) kvalifikatsioonita õpetajad.

III kooliastmes on 62 tundi, millest 41 (66%) annavad kvalifikatsiooniga ja 21 (34%) kvalifikatsioonita õpetajad.

5.6. Eeltoodust lähtuvalt ei ole koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et täita seaduses[280] sätestatud nõuded tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. Ärakuulamisel leidis kool, et ettekirjutust ei ole võimalik täita, kuna PGSis sätestatud kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate „piisavus" ei ole arvuliselt määratletud ning kooli direktori hinnangul on õpetajad pädevad. Selgitus on teadmiseks võetud, kuid ei muuda järelevalve seisukohta. Seaduses sätestatud piisavuse puhul on tegemist määratlemata õigusmõistega, mille sisustamine kuulub järelevalveorgani ehk HTMi pädevusse ning seadus ei eelda, et kvalifikatsiooninõuete täitmist saaks asendada koolipidaja või direktori subjektiivse hinnanguga. Kool peab püüdlema olukorra poole, kus õppe- ja kasvatustegevust viivad läbi kvalifikatsiooninõuetele vastavad õpetajad ning mittevastavus on lubatav üksnes ajutise erandina. Olukorda, kus oluline osa (32%) õppe- ja kasvatustegevusest toimub kvalifikatsiooninõuetele mittevastavate õpetajate poolt, ei saa pidada PGSi mõttes piisavaks.

5.7. Seaduse kohaselt tuleb õpilasele vajadusel tagada tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus.[281] Nende teenuste rakendamiseks peab kooli pidaja looma vajalikud tingimused ning direktor korraldama teenuste rakendamise.[282] Tugispetsialistidel on keskne roll õpilaste õpiraskuste ja muude probleemide varajasel märkamisel, õpetajate ja lapsevanemate nõustamisel ning õpilastele täiendava toe pakkumisel.

[277] PGS, § 74 lg 9.
[278] PGS, § 7 lg 1 ja PGS, § 74[1] lg 4.
[279] Eesti Vabariigi haridusseadus, § 7 lg 1 p 5.
[280] PGS, § 74 lg 9.
[281] PGS, § 37 lg 2.
[282] EraKS, § 5[4] lg 2 p 6 kooskõlas PGS, § 37 lg 2, haridus- ja teadusministri 21.02.2018. a määrus nr 4 „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord", § 3 lg 4.

EHISe[283] andmetel töötas koolis nõuetekohase kvalifikatsiooniga eripedagoog, kuid psühholoogi, sotsiaalpedagoogi ja logopeedi koolis ei olnud. Järelevalve kestel sõlmiti kõikide puuduolevate tugiteenuste osutajatega (koos)tööleping.

5.8. Haridusasutuse juht peab tegema kõik endast sõltuva, et täita õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohad kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogidega. Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, lubab PGS[284] direktoril sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus, kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine, ning kelle eesti keele oskus vastab keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele. Sellisel juhul tuleb direktoril aasta jooksul ametikohale uus avalik konkurss korraldada. Kui õpetaja ei vasta nõuetele, peab see olema lühiajaline ja põhjendatud erand, mille lahendamiseks on koolil olemas selge ja elluviidav plaan.

5.9. PGSi[285] kohaselt kehtestab nõukogu (esinduskogu) konkursi läbiviimise korra kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ja teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks. Samuti sätestab seadus, et õpetaja pedagoogiliste kompetentside olemasolu hindab tööandja ehk direktor.[286] Järelevalves ei esitatud konkursi läbiviimise korda ning esinduskogu koosolekute protokollidest[287] ei nähtu, et esinduskogu oleks selle dokumendi kehtestanud. Ärakuulamisel esitas kool konkursi läbiviimise korra dokumendi, mille kohaselt on dokument kehtestatud TERA nõukogu poolt 27.08.2018.

Direktori sõnul on konkursid toimunud, kuid nende kohta ei ole koostatud vastavaid protokolle, mistõttu ei olnud järelevalves võimalik esitatud väiteid kontrollida. Direktor selgitas, et õpetajate ja teiste töötajate konkursse on koolis korraldatud igal õppeaastal. Vabade ametikohtade täitmiseks kuulutatakse konkursid välja Õpetajate Lehes ning teavitatakse lapsevanemaid ja laiema kogukonna liikmeid sotsiaalmeedia kaudu. Lisaks kasutatakse ülikoolide infokanaleid, et jõuda võimalike kandidaatideni.

5.10. Kutsestandardi kohaselt otsib õpetaja võimalusi ennast arendada. Viimase viie aasta jooksul on kolm kooli õpetajat õppinud magistriõppes õpetajakoolituse õppekaval ning kaitsnud magistrikraadi aastatel 2023, 2024 ja 2025. Kooli õpetajad viimase viie aasta jooksul pikematel metoodikakoolitustel käinud ei ole, lühematel on käinud seitse õpetajat kokku 181 tunni ulatuses. Kvalifikatsioonita õpetajaid on seitse, neist üks on osalenud ühel 33-tunnisel, üks 6-tunnisel metoodikakoolitusel. Direktori sõnul korraldatakse õpetajate toetamiseks nendega nn tugimise vestlusi, kus arutatakse ka koolitusvajadust. Direktor kinnitas, et õpetajate professionaalse arengu eest vastutab kooli juht, kes loob võimalused metoodilise toe saamiseks ja erialaste pädevuste arendamiseks. Koolitustel osaletakse vastavalt vajadusele, sh läbivad õpetajakutset taotlevad töötajad ülikoolis pedagoogilise mooduli. Selgituste kohaselt on õpetajad läbinud mitmeid praktilise suunitlusega koolitusi, sealhulgas liikuma kutsuva kooli koolitusi ja raketilaagri koolitusi, samuti toimub igal aastal TERA talveseminar, kuhu on kaasatud 1–2 koolitajat. Lisaks plaanitakse osaleda keele-*coachingu* koolitusel. Kool eelistab praktilisi ja vahetut õpet toetavaid koolitusi, mis mõjuvad õpetajate sõnul otseselt nende igapäevatööle.

[283] EHIS, 04.11.2025.
[284] PGS, § 74 lg 7.
[285] PGS, § 73 lg 1[1] p 8, § 74 lg 6 ls 2.
[286] PGS, § 74[1] lg 12 kooskõlas § 71 lg 2 p-ga 5.
[287] Peedu kooli esinduskogu koosolekute protokollid kuupäevadega 08.09.2023, 29.03.2024, 12.09.2024 ja 28.03.2025.

5.11. Ettepanek direktorile

5.11.1. Suunata õpetajaid metoodikaalastel koolitustel osalema, et nad saaksid uusi teadmisi, ideid, kogemusi, oskusi.

5.12. Ettekirjutus pidajale

Tagada kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate piisavus lähtuvalt nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikele 9, arvestades käesoleva õiendi punktides 5.2- 5.6 esitatud selgitusi. Täitmise tähtaeg: 10.03.2026.